

VILNIS

LIBRARY
LIETUVIŲ Tautos LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
No. 43190 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN

VOLUME LXII Nr. 26

KETVIRTADIENIS, GRUODŽIO (DECEMBER) 23, 1982

KAINA 25 c.

KASDIEN

TSRS IR KINIJA APSAUGOK VIEŠPATIE! NEGALI ATSISTEBĖTI KĄ GERO PADARĖ?

Imperialistams dreba kinkos, kad TSRS ir Kinija gali susitarti dėl savitarpio santykių gerinimo. Ir dreba dėl to, kad TSRS ir Kinijos susitarimas reikštų didesnę saugumą pasaulinei taikai. Tarybų Sąjungai ir Kinijai susitarus, pasaulinis karas uždegti būtų daug sunkiau.

Tarybų Sąjunga ir Kinija politiniais atžvilgiais yra giminingos šalys. Abi yra socialistinės, tik nevienodai siekia komunizmo.

Pasaulio taikos jėgos už šių šalių susitarimą.

Vienas juokdarys yra pasakęs, jog dievas kurdamas žmogų padarė didelę klaidą, kad žmogui davė kumštį. Jeigu žmogus neturėtų kumščio—nesimuštų. O mes sakome, jeigu nebūtų ginklų—pasulyje nebūtų karų.

Išties, nuo neatmenamų istorijos laikų, ginklai buvo visuomet karų reikalui. Ginklai niekad nėra buvę taikos simboliais. Bet mūsų prez. Reaganas, juos nori padaryti tokiais. Peklišką raketą MX pavadino "peacekeeper".

Sveikai galvojant, apsaugok Viešpatie nuo tokio "peacekeeperio"!

Illinois senatorius Percy po Padėkavonės šventės grįžęs į Vašingtoną spaudos atstovams pareiškė, jog per šventę namie pastebėjęs tris problemas, kurios vertinai reikia išspręsti. Jomis yra: pirma problema nedarbas, antra nedarbas, trečia irgi nedarbas.

Tenka pasidžiaugti, kad senatorius šias "tris" problemas laiko svarbiausiomis kuo skubiausia išspręsti. Bet kaip iš respublikono daug ko negalima laukti taip, kaip negalima laukti iš respublikono prez. Reagano.

Nedarbo problema išsispres, kai bedarbiams išskės kantrybė ir pareikalas, kad būtų išspręsta.

Pazįstu bevaikių pensininkų porą—vyrą ir jo žmoną. Kai prieš septynerius metus jiedu išėjo į pensiją, papildomai apsidraudė Blue Cross & Blue Shield pensininkams palengvintomis sąlygomis. Pradžioje už šią apdraudą mokėjo kas du mėnesius \$39. Paskui, apdraudai brangstant, vis po truputį daugiau ir daugiau. Už pastaruosius du mėnesius turėjo mokėti jau \$79. Siomis dienomis gavo pranešimą, kad kas du mėnesius turės mokėti \$108.

Senukai sunerimę. Nebegali išsimokėti. Vienatinė išėitis jiems liko, atsisakyti apdraudos. Tokio amžiaus žmonėms susirgti sunkesne liga ir atsigulti ilgesniam laikui

Naujas moksleivių gamybinio mokymo kabinetas

Lietuvos KP ir respublikos vyriausybės vadovai apžiūri mokymo kombinatą.

Tarybų Lietuvoje sėkmingai įgyvendinama partijos ir vyriausybės numatyta jaunosios kartos auklėjimo, jos rengimo gyvenimui ir darbui programa. Visose bendrojo lavinimo mokyklose didelis dėmesys skiriamas moksleivių darbiniam mokymui.

Šį rudenį gražią dovaną gavo Vilniaus moksleiviai. Atidarytas Lenino rajono tarpmokyklinis gamybinis mokymo kombinatas—didžiausia tokio profilio mokymo įstaiga respublikoje. Joje gamybinę praktiką galės atlikti daugiau kaip trys tūkstančiai jaunųjų vilniečių.

ligoninėn, nėra naujiena. Ir kas bus jiems, jeigu neturės šios papildomos apdraudos?

Tokių nelaimingų žmonių Amerikoje yra labai daug. Kai atvykusiems iš Lietuvos svečiams, žmogus, papasakoji, jie negali atsistebėti, kad Amerikoje taip yra.

Baigiasi šie 1982 metai. Laikas pagalvoti ar per šiuos metus ką gero padarėm taikos ir tautų draugystės reikalui, ar savo organizacijų narių susirinkimuose bei asmeniuose pobuvuose ką nors kalbėjome ar diskutavome apie taiką ir tautų draugystę, ar prie taikos sąjūdžių prisidėjome asmeniniai bei centu kitu. Jeigu ne, pagalvokime, kad kitais metais to nepamirštumėm.

Visuomet turėkime galvoje, kad grūdas prie grūdo sudaro aruodą. Taip ir mūsų kiekvieno nors mažiausias piršto pakrutinimas taikos bei tautų draugystės reikalui yra įnašas į šį kilnų reikalą.

Baigiantis šioms metams, visiems laikraščio skaitytojams linkiu laimingų Naujųjų metų, daug sveikatos, geriausios nuotaikos, kad būtumėte visuomet žvalūs ir liepsnotumėte pažangiomis idėjomis, o labiausia, kad atsimentumėte, jog laikraštis "Vilnis" yra jūsų ir be jūsų paramos jam būtų labai sunku.

S. J. Jokubka

PIETŲ AFRIKOS RASISTAMS IR ŠEKSPYRAS "NO GOOD"

1981 metais "valstybės saugumo užtikrinimo" dingstimi rasistinė valdžia uždraudė 565 literatūros kūrinius, arba 55 procentus visų veikalų, siūlytų išleisti Pietų Afrikos Respublikoje. Šiuos duomenis pateikė PAR vidaus reikalų ministerija. Iš 337 pilnametražių filmų, turėjusių pasirodyti ekranuose tais pačiais metais, 155 buvo taikomos drakoniškos rasistų cenzūros priemonės.

Rasistiniame draustinyje persekiojami daugelio pasaulinės literatūros klasikų kūriniai. "Už istatymo ribų" paskelbta Sekspyro tragedija "Othelas", kur, Pietų Afrikos valdovų nuomone, "užmaskuota ir rafinuota forma propaguojama nusikalstama juodaodžių valdžios idėja ir kitos prokomunistinės tezės". Sekspyro skaitymas, teigia rasistai, "pakerta dabartinę santvarką Pietų Afrikos Respublikoje".

Pietų Afrikos Respublikoje taip pat uždraustas L. Tolstojaus romanas "Anna Karenina". Tokį žingsnį reacionieriai iš Pretorijos paaikšino tuo, kad esą "kūrinį parašė rusas ir, ko gero, marksistas".

PAR cenzūra paskelbė "mirties nuosprendžius" tokiems pasaulinės literatūros šedevrams, kaip Gorkio "Motina", Voltero "Kandidas", Defoe "Robinson Crusoe", Aragono, Oldridge ir kitų rašytojų kūriniai.

Iš viso nuo to laiko, kai 1948 metais į valdžią Pretorijoje atėjo nacionalistų vyriausybė, Pietų Afrikos Respublikos valdžia uždraudė maždaug 24 tūkstančius literatūros ir publicistikos veikalų. X.

— Anti-Defamation lyga kreipiasi į visas amerikiečių institucijas organizuotis prieš rasistus ir antisemitus, kurie pastaruoju metu vis labiau kelia savo galvą.

pirmo pavaduotojas V. Spurga, Vilniaus miesto vykdomojo komiteto pirmininkas A. Vileikis, partijos Lenino rajono komiteto ir rajono vykdomojo komiteto vadovai.

Su kombinatu svečius supažindino jo direktorius J. Abramovas.

Iš "Tiesos"

Laikraščio skaitytojams, bičiuliams ir bendradarbiams kaip čia Amerikoje, taip ir Lietuvoje linkime laimingų Naujų 1983 metų, kad jie būtų taikos, tautų draugystės metai, nešantys pasauliui "detentę, pažangą ir demokratiją.

Visiems linkime daug saulėtų dienų, sveikatos ir geriausios nuotaikos per visus metus.

"VILNIS"

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Reikalinga rimta operacija

Vargu ar yra bent vienas amerikietis, kuris nematytų, kad mūsų krašto ekonomikos reikalai nesiklosto kaip turėtų klostytis. Infliacija, recesija žydi ir lapoja, valstybės biudžeto deficitai kyla kaip ant mielių, išmokėjimai užsieniui bilijoniniai. Ir visa tam galo nesimato.

Pradžioje prez. Reaganas manė, jog su visa tuo susidoros sumažindamas bizniamis bei korporacijoms 15 procentų mokesčius, nes bizniai bei korporacijos tuos pinigų investuos į pramonę bei biznius ir tokiu būdu krašto ūkį suaktyvins. Sis prezidento užmojis buvo kritikuojamas, jog niekas iš to neišeis, kad tik iš tokio mokesčių sumažinimo turčiai ir milijonieriai turės papildomų benefitų, o krašto ekonomikai bus tik špyga. Taip ir išėjo. Palyginus kiek korporacijos ir bizniai investavo 1972 metų dolerio verte 1980 metais, šiais 1982 metais investavo daug mažiau, nežiūrint kad mokesčiai buvo sumažinti ir mokesčių sumažinimu pasišienavo milijonus dolerių. Vadinasi, krašto ūkiui nuo korporacijoms bei bizniamis mokesčių sumažinimo nei šilta, nei šalta. Recesija ir infliacija kaip žydėjo ir lapoja, taip pasiliko žydeti ir lapoti.

Dabar kyla sumanymas, kad 1983 metais nuo liepos iki pabaigos metų reikia sumažinti pajamų mokesčiai visiems 10 procentų, kad padidėtų rinkoje prekių ir šiaip visko paklausa. Žmonėms nuo pajamų mokesčių sumos liks 10 procentų ir už tiek pinigų jie papildomai daugiau pirks negu perka dabar, fabrikai turės rinkai daugiau gaminti, biznis aktyvės, krašto ūkis ims atsigausti iš recesijos.

Skamba gražiai. Ir jeigu kongresas su šiuo sumanymu sutiktų, prašosi klausimas ar neišeitų vėl, kaip išėjo su turčiams sumažinimu mokesčių. Kodėl klausimas prašosi? Pavyzdžiui šeima keturių asmenų per metus turinti pajamų \$10,000, sumažinus 10 procentų pajamų mokesčius, per metus sutaupyti \$5. Tuo tarpu tokia pat šeima, turinti \$50,000, sutaupyti jau \$404, gi turinti pajamų per metus \$100,000, sutaupyti net \$1,174. Ir kas gautųsi iš tokio 10 procentų mokesčių sumažinimo? Tie, kurie gali pirkti ko tik jiems reikia ir kiek reikia, sutaupyti po apie \$500 per metus ir netgi po virš \$1,000. Be abejo, šie pinigai jiems būtų atliekami ir juos dėtų į bankus ar taupomas kasas. Rinkoje jie nesukeltų jokio paklausos padidėjimo, nes be tų \$500 bei virš \$1,000 jie vis tiek perka. Gi tie, kuriems daug ko reikia, bet neperka, nes su \$10,000 pajamų per metus vos prasimaitina, sumažinus 10 procentų mokesčius, daugiau rinkoje pirktų per metus tik už \$5.00. Nė pas burtininką nereikia eiti, nuo tokių pirktų rinkoje paklausai būtų naudos kaip iš ožio vilnų.

Kad krašto ūkis suaktyvėtų, kad infliacijai ir recesijai būtų padarytas galas, reikia, kad Amerika dirbtų pilną laiką. Kai šalyje yra daugiau kaip 11 milijonų bedarbių, kai pramonės apkrauta tik apie 70 procentų jos pajėgumo, jokie mokesčių sumažinimo receptai krašto ūkio nesuaktyvins.

Už benzino apmokestinimą vieškelių taisymui bei tiltų remontavimui ketina duoti 320,000 žmonių darbo. Bet tai lašas jūroje palyginus kai vaikšto be darbo virš 11 milijonų žmonių. Darbų Amerikoje yra visai 11 milijonų bedarbių armijai. Reikia ir griūvantys miestai taisyti, reikia ligoninių, mokyklų, darbininkams pigių butų, reikia parkai apšvarinti, kur tik pasisuksi darbų yra. Tačiau visa tam reikia pinigų. Pinigų irgi yra. Tik pagalvokime, bilijonai ir bilijonai eikvojami visokioms raketoms, gydytojais iš Medicaid ir Medicare darosi šimtus tūkstančių dolerių. O kur dar politikierių klapčiukais didžiausios algos už nieko neveikimą, šimtai milijonų reakciniamis režimams remti užsienio šalyse ir t. t.

Jeigu nūdien Amerikoje dar galima gyventi, nežiūrint kad krašto ūkio reikalai nesiklosto kaip turėtų klostytis, nežiūrint kad yra virš 11 milijonų bedarbių, nežiūrint kad skurdžių armija beveik 50 milijonų žmonių, nežiūrint kad prie labdarinių organizacijų virtuvių ilgėja alkanų žmonių eilės, laimė yra, kad neišsivysčiusių šalių tautos kantrios, vis dar kaip reikiant nesukyla vyti laukan iš savo žemės daugnacionalines imperialistines korporacijas. Bet ar ilgai taip bus, tenka labai abejoti. Kaip rodo visi ženklai, neišsivysčiusiose šalyse antiimperialistinės nuotaikos kasdien didėja, vyksta judėjimai atspalaiduoti nuo imperialistų "globo" investuotais kapitalais bei ipirštomis korporacijomis. Kiekvienas neišsivysčiusiose šalyse antiimperialistinis laimėjimas yra vinis į išsivysčiusių imperialistinių šalių karstą. O neišsivysčiusiose šalyse antiimperialistiniai laimėjimai seka vienas po kito. Nė truputį nenuostabu, kad recesija, nedarbas slegia ne tik mūsų Ameriką, o ir kitas imperialistines šalis kaip Angliją, Vakarų Vokietiją, Prancūziją ir kitas.

Kapitalistinės ekonomikos šalims, jų tarpe ir mūsų Amerikos ekonomikai, pagydyti reikalinga rimta operacija, kad gamybos priemonės pereitų į darbo liaudies rankas, kitos alternatyvos nėra.

— Kapitalistinės šalys negali susitarti dėl eksporto ir importo tarifų. Vakarų Europos bendrosios rinkos dešimtukas išstojo prieš JAV, Japonija irgi nesutinka su JAV.

2

— Illinois valstijos Tennessee mieste daugiau kaip 100 fermerių neleido varžytinėms parduoti jų kolegos fermerio Randy Carson farmos. Farmeriai šturmavo tol, kol varžytininkai išvažiavo nieko nepešę.

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

NIKARAGVOS ATKIRTIS

Sandino nacionalinio išsivadavimo fronto nacionalinės vadovybės narys, Nikaragvos nacionalinio atgimimo vyriausybės vadovaujamosios tarybos kordinatorius D. Ortega kritikavo Vašingtono grasinimus Nikaragvai.

Amerikos imperializmas, pabrėžė D. Ortega, Nikaragvos atžvilgiu vykdo tokį agresyvių kursą, dėl kurio savo laiku kilo nešvarus Vietnamo karas. Vašingtonas jį pralaimėjo. Dabar, kai Nikaragvos liaudis tapo tikrai laisva, Jungtinės Valstijos nori sunaikinti sandinistinę revoliuciją.

MILITARISTINIAI RAGINIMAI

Anglijos premjerė M. Thatcher pasakė kalbą, kurioje, kaip jau ne kartą, ragino dar labiau kurstyti ginklavimosi varžybas, akcentavo siekimą išsaugoti įtempimą tarp tautiniuose santykiuose. Kalba buvo pasakyta per tradicinius pietus pas lordą Londono merą. Paprastai tokiose kalbose apžvelgiamos kabineto užsienio ir vidaus politikos pagrindinės kryptys. Premjerė pasisakė už NATO karinio potencialo stiprinimo programą, kuri realizuojama siekiant karinio pranašumo.

PRANCŪZIJOS NEOFAŠISTAI

Saugant sustiprintiems smogiku būriams, Paryžiuje įvyko vadinamasis fašistinės organizacijos— naujųjų jėgų partijos "nacionalinis suvažiavimas". Šio sambūvio dalyviai rengė naują partijos "politinę programą". Peržiūrėti savo politinį kursą fašistai nutarė todėl, kad ateinančių metų pavasarį šalyje įvyks rinkimai į vietinius valdžios organus.

Kaip rodo "delegatų" priimtas baigiamasis "dokumentas", kurį sudaro nuvalkioti fašistiniai šūkių, svarbiausias grupuotės uždavinys "visais galimais metodais kovoti prieš kairiųjų partijų vyriausybę".

JAPONAI UŽ TAIKĄ

Vienoje didžiausių Japonijos aukštųjų mokyklų—Nagojos miesto universitete įvyko seminaras, skirtas kovos už taiką ir nusiginklavimą problemoms. Jame dalyvavo universiteto dėstytojai ir studentai, miesto visuomenės atstovai. Kalbėjusieji seminare pažymėjo, kokį pavojų kelia JAV administracijos spartinamos branduolinio ginklavimosi varžybos, ir paragino aktyvinti kovą už taikos išsaugojimą visame pasaulyje, už branduolinio karo grėsmės likvidavimą.

NORVEGIJOJE TAIKOS DEMONSTRACIJA

"Branduoliniam ginklui—ne!", "Salin naujas Amerikos branduolinės raketos!"—su tokiais šūkių Oslo įvyko eitynės su deglais, kuriose dalyvavo tūkstančiai Norvegijos taikos šalininkų. Manifestacija surengė masinis nacionalinis judėjimas "Branduoliniam ginklui—ne!". Šios organizacijos iniciatyva visoje šalyje prasidėjo plati kampanija—renkami parašai peticijai, kurioje parlamentas raginamas atsisakyti planų statyti Norvegijoje objektus raketoms "Peršing" ir sparnuotosioms raketoms, nefinansuoti NATO infrastruktūros plėtimo programos.

PORTUGALIJOS VALSTIEČIAI

Alentazo provincijoje įvyko daugiatūkstantinė demonstracija už agrarinę reformą—vieną iš svarbiausių Portugalijos liaudies revoliucinių iškovojimų po to, kai buvo nuversta fašistinė diktatūra 1974 metų balandžio mėnesį. Demonstracijos dalyviai pabrėžė po to įvykusiame mitinge, jog dėl vyriausybės žemės ūkio politikos nyksta kooperatyvai, bankrutuoja vidutiniai ir smulkūs fermeriai, jos politika daro didžiulę žalą nacionalinei ekonomikai.

Valstiečiai pareikalavo nedelsiant peržiūrėti valdžios agrarinę politiką, gražinti žemę, gyvulius ir žemės ūkio techniką jų tikriesiems savininkams.

DAR TRYS BAZES

Japonijos vyriausybė nutarė leisti JAV karo aviacijos pajėgoms naudoti dar tris šalies teritorijoje esančių objektų—Japonijos karo aviacijos pajėgų Komacu bazę ir dvi radiolokacijos stotis centrinėje Honsiu salos dalyje. Kaip pažymi agentūra Kioto Cusin, Amerikos karo aviacijos pajėgų atraminiai taškai dabar veikia visuose šalies rajonuose.

Siuo metu Japonija paversta didžiuliu Pentagono placdarmu Azijos ir Ramiojo vandenyno regione. Šalyje dabar veikia daugiau kaip 100 JAV karinių bazių ir objektų, kuriuose maždaug 50 tūkstančių kariškių. Juos išlaikyti Japonijos mokesčių mokėtojams kainuoja kasmet po 1 bilijoną dolerių.

TRUMPAI

— Jungtinės Tautos užgyrė rezoliuciją, reikalaujančią branduolinio ginklo išdalydymo. Prieš rezoliuciją balsavo JAV ir kelios jos sąjungininkės.

— Fordo kompanija visiems laikams uždarė savo automobilų fabriką San Joso, Cal. Fabrike dirbo apie 5,000 darbininkų.

— Filipinų Nacionalinis demokratų sąjūdis ruošiasi pradėti kampaniją už išardymą JAV militarinių bazių Filipinuose.

— Occidental Petroleum koncerno tarybos pirmininkas Armand Hammer sako, jog atėjo laikas pradėti JAV-TSRS dialogą.

— Krašto ekonomika ir milijonai žmonių kenčia recesiją, bet azartinių lošimų Atlantic City mieste biznis pašoko 25 procentus. Palyginus su praeitais metais, šiemet azartiniais lošimais biznio padaryta \$50.4 milijono daugiau.

— Prez. Reaganas buvo nuvykęs į Braziliją. Didžiausiam Lotynų Amerikos pramonės centre Sao Paulo mieste tūkstančiai braziliečių skandavo "Go home!"

— Trys buvę federalinės valdžios tarnautojai prisipažino, kad jie Čikagoje federaliniame pastate, 230 S. Dearborn, buvusiems savo darbo kolegoms pardavinėjo kokainą, marijuaną ir kitokius narkotikus.

— Čikagos laikraščio "Sun-Times" komentatorius Mike Royko siūlo, jeigu prez. Reaganas raketą MX pavadino "Peacekeeper", tai Pentagoną reiktų pavadinti "Peace Center".

Vilnis, 1982 gruodžio 23

Kreipimasis į tautiečius, gyvenančius užsienyje

S. m. lapkričio 17 d. Maskvoje įvyko sąjunginės kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje draugijos "Rodina" Tarybos sesija. Sesijoje dalyvavo visų tarybinių respublikų kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje draugijų bei komitetų atstovai. Tarybų Lietuvos kultūrinių ryšių su lietuviais užsienyje draugijai sesijoje atstovavo "Tėviškės" draugijos pirmininkas P. Petronis. Sesijoje taip pat dalyvavo pažangiųjų tautiečių iš daugelio užsienio šalių delegacijos: iš JAV, Kanados, Vokietijos FR, Australijos, Prancūzijos, Austrijos, Belgijos, Olandijos ir iš kitų šalių.

Sesijos dalyviai apsvartė tautų draugystės ir bendradarbiavimo klausimus, kuriems gyvą pavyzdį rodo Tarybų Sąjungos tautos, jau 60 metų gyvenančios socialistinėje visuomenėje ir aktyviai kovojančios už taiką ir tautų bendradarbiavimą pasaulyje. Minėdami TSRS sukūrimo 60-ties metų jubiliejų, visi tarybiniai žmonės, gyvenantys savo tėvynėje, telkia savo pastangas tolesnei aktyviai kovai už taiką ir karo pavojaus pašalinimą. Sesija priėmė kreipimąsi į visus tautiečius, gyvenančius užsienyje, kviesdama juos įjungti į aktyvią kovą už taiką pasaulyje.

Mes, draugijos "Rodina" Tarybos sesijos dalyviai, artėjant žymiam TSRS 60-mečio jubiliejui, kurį kartu su visomis tarybinėmis tautomis minės tautiečiai, gyvenantys užsienyje, kreipiamės į Jus, gerbiamieji išeiviai iš visų TSRS respublikų!

Tarybų Sąjungos tautos pasiekė žymių laimėjimų visose ekonomikos, kultūros ir mokslo srityse. Komunistų partijos vadovaujamos, jos sukūrė išsivysčiusio socializmo visuomenę. Ne žodžiais ir pažadais, o tikrovėje socializmas davė tarybinėms žmonėms neribotas galimybes pritaikyti savo sugebėjimus ir talentą visose žmogaus veiklos srityse, likvidavo amžiais viešpatavusią liaudies gyvenime, ypač kaime, atsilikimą ir vargą, leido jai pasiekti aukšto gerovės lygio, kultūros ir mokslo suklestėjimo.

TSRS yra taikos pasaulyje tvirtovė. Tik dėka Tarybų Sąjungos ir socializmo šalių pastangų išlaikyti taiką Europos žmonės gyvena ir dirba taikos sąlygomis jau apie 40

EMBARGO ŽLUGIMAS

Kiek anksčiau Baltųjų rūmų šeimininkas R. Reaganas atšaukė taip vadinamas "sankcijas". To beveik metus laukė ne tik Amerikos sąjungininkai, bet ir pačios Amerikos biznismenai ir apskritai verslo žmonės. Kitaip kalbant, panaikintas draudimas tiekti Sibiro—Vakarų Europos dujotekio statybai įrengimus, kurie ir Prancūzijoje, ir Italijoje, Anglijoje ir kitur gaminami pagal amerikiečių licenzijas.

Pasirašyti kontraktai tarp TSRS ir Vakarų Europos firmų dėl įrengimų dujotekiiui tiekimo iš tikrųjų didžiulės apimties ir visai teisingai pavadinti "amžiaus sandėriu".

Sandėrio reikšmė regisi iš visų pusių: dešimtims tūkstančių darbininkų jis duoda darbo šiais sunkiais bedarbės kapitalistiniuose kraštuose laikais, per jį įvairių socialinių konstrukcijų šalys mokosi bendravimo, savitarpio supratimo, taikos politikos. Pagaliau jis parodė nemažus prieštaravimus tarp JAV ir Vilnis, 1982 gruodžio 23

metų.

Bet šiuo metu padėtis pasaulyje labai paastrėjo. Imperializmo jėgos primetė žmonijai naujas, iki šiol neregėtas ginklavimosi varžybas. Dabar kalba eina ne apie milijonų žmonių mirtį ir kančias kurias gali atnešti naujas pasaulinis karas, bet apie tai, kad termobranduolinė katastrofa gali likviduoti gyvybę Žemėje. Dabar, kaip niekada anksčiau, kova už taiką pasaulyje tapo kiekvieno žmogaus pareiga.

Tarybų Sąjunga pateikė ištisą kompleksą pasiūlymų, kaip sumažinti įtempimą, nutraukti ginklavimosi varžybas, nusiginkluoti ir sukurti pasitikėjimo ir draugiškumo atmosferą. Taikos programa, sukurta Tarybų Sąjungos komunistų partijos, duoda tikslų ir vispusią perspektyvą, kaip tarp valstybių ir tautų įgyvendinti draugiškus santykius. Ta programa tarybiniai žmonės vadovavosi ir vadovausis ateityje.

Mes kreipiamės į Jus, gerbiamieji tautiečiai, kurie dėl įvairių priežasčių atsідūrėte toli nuo tėvynės, bet išlaikėte meilę jai, domitės jos gyvenimu, kultūra, kalba, menu. Jūsų noras naudotis savo, savo tėvų ir senelių gimtojo krašto kultūros laimėjimais praturtina įvairių šalių kultūrą, o tuo pačiu sudaro sąlygas geriau pažinti vienas kitą ir stiprina draugiškumą tarp tautų. Jūsų pagarba ir nuširdumas mūsų daugiatautei Tėvynei niekada neatneš žalos tai šaliai, kurioje Jūs dabar gyvenate. Toks abipusis supratimas ir draugystė jungia mus kovoje už didžiausią žmogaus teisę—teisę gyventi.

Mes kviečiame Jus: drauge stiprinkime draugystę ir bendradarbiavimą tarp tautų. Tegul kiekvienas žmogus žemėje tvirtai žino, kad svarbiausias tarybinių žmonių rūpestis, yra rūpestis, kaip išvengti branduolinės katastrofos, kaip likviduoti įtempimą ir sustiprinti tarptautinį saugumą.

Šiandien mums visiems reikia dvigubai ar net trigubai sustiprinti kovą už taiką pasaulyje, už tai, kad būtų likviduotas branduolinio karo pavojus, šiuo metu grėsiantis žmonijai.

Nuoširdžiai linkime Jums, brangūs tautiečiai, naujų laimėjimų toje kilnioje veikloje.

Vakarų Europos šalių, atkakliai pasipriešinusiu Amerikos "sankcijoms".

"Washington Post" rašė: Sankcijos rimtai pakenkė santykiams amerikiečių ir sąjungininkų Vakarų Europos šalyse, norėjusių turėti dujotekį ir pasipiktinusių amerikiečių kišimusi ten, ką jie laikė savo vidaus reikalu.

Laikraštis "Handelsblatt" iš Vakarų Vokietijos konstatavo: "Kur kas blogiau, negu pats embargo tos elgsenos būdas, kuriuo JAV administracija be ceremonijų taikėsi pasielgti su europiečiais".

Dabar, suvedant "sankcijų" rezultatus, iš visų kraštų mato, kad, "kiekvieno, kas svajoja ekonominiu požiūriu Tarybų Sąjungą paklupdyti ant kelių, laukia kartus nusivylimas". Na, ir dar: šalys, kurios kovojo prieš "sankcijas", nepaisė jų, davė, kaip minėjome, savo šalių dešimtims tūkstančių žmonių davė darbo, joms tai naudinga ir ekonomiškai. Na, o pavyzdžiui JAV

Vienintelis Tarybų Sąjungoje

Toli garsėja Kauno varpų muzikos koncertai. Tai viena miesto išimybė, daranti didelį įspūdį svečiams ir vietos gyventojams.

Po to, kai buržuazinė Lietuvos vyriausybė pasirašė taikos sutartį su Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos vyriausybe ir taiki šalis atidavė bažnyčių varpus, kuriuos caro grobuonys buvo išsigabėnę, mėginta Kaune muzikuoti šiais prietaisais. (Vokiečiai tokio grobio negražino). Karo muziejaus vadovybė, gavusi grąžintus varpus, panorė juos pritaikyti muzikai, kokią jau skambėjo Belgijoje, Olandijoje ir kituose Europos kraštuose.

Sukviestas muzikų pasitarimas, kuriame dalyvavo Juozas Talat-Kelpša, Juozas Žilevičius, Aleksandras Kačanauskas, Viktoras Žadeika ir kiti, tam projektui vienbalsiai pritarė. Buvo parinkti devyni varpai ir įkelti į muziejaus bokštą A. Kačanausko nurodymu prie jų buvo prijungti reikalingi prietaisai. 1922 m. spalio mėnesį pirmą kartą Kaune suskambėjo varpų muzika. Vėliau kasdien varpais buvo atliekami du kūrinėliai.

Bet tikrai muzikai šie varpai netiko. Todėl nutarta naujam muziejaus bokštui įsigyti skambius, melodingus varpus. Juos užsakė garsiojoje Belgijos "Micheleno" firmoje. Užsakymą padarė 1935 m., bet specialistai nustatė, kad tais varpais negalima išgauti jokios melodijos. Kilo ginčas. Po ekspertų patikrinimo įmonė varpus perlejo. Pagaliau 39 varpai buvo atgabenti į Kauną ir 1937 m. vasario 15 d. 35 jų įkelti į bokštą. Įkėlimo ceremonijoje dalyvavo kompozitoriai Stasys Šimkus, Juozas Talat-Kelpša, Aleksandras Kačanauskas, muzikas Emerikas Gailevičius, rašytojai Liudas Gira, Kazys Inčūra ir kiti.

Bandyta po truputį skambinti nesudėtingas melodijas. Tačiau pilnu balsu muziejaus bokšto varpų muzika suskambėjo tik 1957 metais, kai muzikas Viktoras Kuprevičius 1956 m. restauravo varpų automatinį skambinimo mechanizmą—karilioną. Pirmiausia jis kauniečiams varpais paskambino Balio Dvariono dainą "Ant Nemuno kranto". Vėliau suskambėjo nauji kūriniai.

Į aukštą muziejaus bokštą tėvas paviliojo ir savo sūnų Giedrių, tada dar trylikametį mokinuką mokė groti karilionu. Prsidėjo šios savitos muzikos koncertai. Skambėdavo tėvas vienas ir su sūnūmi. Patinka žmonėms varpų muzika. Koncertai būna teminiai, šventiniai, autoriniai.

Kauno varpų koncertų repertuarą prekybos ministras jau suspėjo paskaičiuoti, kad jų pačių paskelbtos "sankcijos" padarė amerikiečių bizniui nuostolių už 2,2 milijardo dolerių.

Mes žinome, ką žino visi: prekybos vystymas, bendradarbiavimas su tokia šalimi, kaip Tarybų Sąjunga stiprina draugystę, turi didelės reikšmės tarptautiniams santykiams, mažina tarptautinį įtempimą, padeda spręsti daug svarbių tarpvalstybinių klausimų ir todėl kiekvienos šalies politikai privalo padaryti viską, kad panašios "sankcijos" nesikartotų. Pagaliau tai, kas naudinga prekiaujant su TSRS Vakarų Europos kapitalistinėms šalims, neabejotinai galėtų būti naudinga ir Jungtinėms Amerikos Valstijoms. Tai kodėl šio kelio taip kratosi JAV administracija?

Gediminas Valacka

re daugiau kaip 500 įvairių kūrinų XVII—XVIII amžiaus polifoninė, Vakarų Europos klasikinė ir romantinė muzika, geriausi rusų ir tarybinių autorių, XX amžiaus kompozitorių kūriniai, lietuviška muzika. Nemaža yra ir įvairių pasaulio tautų liaudies dainų. Aranžuotes varpams parengė patys interpretatoriai—Viktoras ir Giedrius Kuprevičiai.

Sie vyrai savo unikalia muzika spėjo pagarsėti ne tik Lietuvoje, bet ir toli už jos ribų. Jų varpų muzikos koncertų turėjo progos pasiklausyti ir Jungtinių Amerikos Valstijų bei Kanados lietuviai emigrantai, viešėdami Kaune. Ne vienas jų, klausydamas "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka", "Pasvarstyk, antela" bei kitas lyriškas lietuvių dainas, nubraukė džiaugsmo ašarėlę. Įdomiai skamba latvių, baltarusių, ukrainiečių, rusų, gruzinų, armėnų ir kitų brolišku tarybinių tautų liaudies dainos, žaismingos įvairių šalių melodijos.

Maloniai nuteikia varpais atliekamos V. Kuprevičiaus dainos "Alyvos", "Saulės kūdikėlis", "Uždainuok, pasaulio jaunime", "Zenk rytojum dainuodamas" ir kitos dainos. Greta gausybės aranžuotųjų išskirtini originalūs nacionaliniai veikalai, sukurti specialiai Kauno karilionui. Tai Lietuvos TSR nuspelnusio meno veikėjo V. Kuprevičiaus iškilminga pjesė "Varpų daina", specialiai sukurta Vladimiro Lenino paminklo atidarymo proga. Patinka klausytojams šio autoriaus nuotaikingos pjesės "Linksmieji varpai", "Varpų valsas", skirtas tarybinio gyvenimo įvykiams paminėti. Mėgsta žmonės kompozitoriaus Giedriaus Kuprevičiaus preliudą Mikalojaus Konstantino Ciurlionio atminimui, pjeses varpams, Algimanto Kubiliūno "Varpai", Mindaug Urbaičio "Invokacija". Kauno karilionu išpildomi čekų ir vokiečių kompozitorių kūriniai.

Sirdį suspaudžia ir priverčia pamąstyti apie priešų žiaurumą Vano Muradelio daina "Buchenaldo varpai". Grakščią Volfgango Amadejaus Mocarto muziką keičia susimąstymu dvelkiantys Piotro Čaikovskio veikalai, subtili M. K. Ciurlionio preliudų harmonija.

Jau kelinti metai kauniečiai sutinka naujuosius metus, klausydami varpų muzikos. Tėvas ir sūnus Kuprevičiai atlieka plačią šventinę programą. Skamba lietuvių liaudies melodijos, klasikų kūriniai, tautų muzika. Koncertas užbaigiamas tradiciniu fragmentu iš italų kompozitoriaus G. Verdžio operos "Traviata" ir lietuvių liaudies daina "Eisim, broleliai, namo".

Ne kartą V. ir G. Kuprevičiai koncertavo Vokietijos Demokratinės Respublikos Magdeburgo mieste. Apie kauniečius karilionistus palankiai atsiliepė vokiečių spauda. Atsakomojo vizito metu Kaune buvo surengti Magdeburgo varpų muzikantų ir kauniečių koncertai, dalytasi kūrybine patirtimi.

Kauno karilions yra vienintelis Tarybų Sąjungoje, todėl žmonės juo labai domisi, važiuoja tūkstančius kilometrų, norėdami pasiklausyti šios muzikos. Sunku tiksliai pasakyti, kiek Kauno istorijos muziejaus bokšte per 25 metus surengta varpų muzikos koncertų. Manoma, kad jau daugiau kaip septynis tūkstančius. Jų klausėsi apie dešimt milijonų įvairių rasų bei tautų žmonių.

Vandalinas Junevičius 3

Kas pakels uodegą?

Atsakymas į šį klausimą, be abejonės, visiems ir plačiai žinomas: tik jis pats. Taip yra ir su viena "veiksmingiausių" bei reikšmingiausių lietuviškosios emigracijos organizacijų—taip vadinama Pasaulio lietuvių bendruomene, turinčia savo padalinius visose didesnėse lietuviškose kolonijose.

Ši organizacija žymi savo tam tikrą jubiliejų—egzistavimo trisdešimtmetį, taigi, būtų lyg ir šioji tokia proga tą šlovės uodegą pakilnoti, pasipuikuoti.

Tas ir daroma. Tik, va, puikuotis tai ypatingai nėra ko—tą pripažįsta patys "bendruomenininkai". Juk "bendruomenė" vienu pirmųjų ir svarbiausių savo uždaviniu skaitė "išvaduoti" Lietuvą. Lyg ir nepavyko, ar ne? Lietuva, savo laimei, gyvena savo normalų, gražių, pastoviai gerėjantį gyvenimą. Be "bendruomenininkų" ir į juos panašių...

Bendruomenė daug šnekėjo, rašė (ir dabar tebešneka bei teberašo) apie tai, kiek daug ji duoda lietuvių bei išeivijoje. Ką gi, rezultatus visi žinome: netgi aršiausi bendruomenininkų leidiniai vis dažniau dėjuoja apie tai, kad lietuviybė jų tarpe darosi vis labiau "nemadinga", kad didžiulėje nepagarboje esanti lietuviška knyga.

Tačiau yra sritis, kurioje bendruomenė gali teisėtai didžiulius, daug ir labai vaisingai nuveikusi: tai—įnirtingos tarpusavio peštynės su kito plauko "vaduotojais" ir "veiksniais". Pradėti reikėtų gal nuo to, kad pati bendruomenė ėmė ir suskilo lyg kiaušinis. Deja, net ir labai nupiepus viščiukas neišsiritotik pasklido negeras kvapas.

Grįžtant į istoriją—juk, šiaip ar taip, kalbame apie bendruomenės sukaktį—būtina pasakyti, kad peštynės, ypač su Amerikos lietuvių taryba—ji turi didžiulį patyrimą, įgytą nuo pat egzistavimo pradžios. Nežinau, kaip jūs, bet aš tai tikrai turėjau didžiulį malonumą "Pasaulio lietuvių" skaitydamas vieno "bendruomenininko"—konkrečiai P. Vileišio—prisiminimus. Tai retas savo atvirumu ir įnirtingumu "vaduotojų" vidaus pjautylių aprašymas. Mat, kalba eina apie tokį "baisiai svarbų" reikalą, kaip proga pačiupinėti aukštą Vašingtono durų "klemką": kas tą turi teisę daryti—ALTa ar "bendruomenė"? (Čia jau neminiu desėtko kitų pretendentų į šią dangišką laimę).

Kaip ir dabar, durų varstytojai, saugok die, ir ugnimi spraginami neprisipažins, kad tai buvo—ir dabar yra—daroma ne dėl menkųjų savo ambicijų patenkinimo, o dėl "tos Lietuvos"...

Na, bet grįžkime prie konkrečios, labai jau būdingos istorijos. Štai ką prisimena "bendruomenininkas":

— Vieną dieną nuvykęs pas prelatą Balkūną sakau jam, ar ne laikas būtų nors kartą padaryti kokį stipresnį politinį žygį ir išsirutinti pasimatymą su Amerikos prezidentu.

— Vizitas pas prezidentą—tai ne eilinis įvykis... Tam reikia daug pinigų.

Dėl atsargumo prelatas Balkūnas paklausė ar ALTa negalvoja apie vizitą Vašingtone. Raštu atsakė, kad tuo tarpu vykti į sostinę (ALTa—aut.) nesirengia.—

Tokiu būdu "bendruomenė" atsivėrė kelias istoriniams žygdarbiui (Vis dėl "tos Lietuvos"...) atlikti, ir jie kibo į darbą, pasiraitytoje

4

rankovės—dažniausiai sutanų. Pagaliau pavyko gauti sutikimą paliesti Baltųjų rūmų "klemką", ir čia prasidėjo tiesiog tragiški įvykiai. Štai kas rašoma toliau:

— Atsimenu, pranešimą gavau vėlai vakare, apie 10 val., ir tuoj vykau pas prelatą B. pasidalinti geromis naujienomis. Apreiškimo parapiją pasiekiau apie 2 valandą nakties ir ėmiau belstis į kleboniją. A. a. prelato sesuo pabudo ir manė, kad nori išlaužti plėšikai. Tačiau reikalas greitai paaiškėjo...—

Patys matote, kokių didelių žygių būta "bendruomenės" praeityje: žmonės nemiegojo naktimis, baldojosi, kaip kokie plėšikai, bet ir tais laikais ne visi sugebėjo tą tinkamai pasverti ir įvertinti. Mat "kitą dieną kas tai iš pašalinių apie tai pranešė ALTai. Tiesiog lyg perkūnas trenkė į lizdą (šioje vietoje pastabų autorius negali susilaikyti nepastebėjęs: memuaruose nepasakytą, į kokią gi konkrečiai lizdą trenkė perkūnas—velnio, gegutės, pragaro ir t. t.? Matyt, šį klausimą nagrinės jau sekančios bendruomenininkų kartos. Aut.). Visi sujudo ir visokiais būdais norėjo įrodyti, jog tai pačios ALTos laimėjimas.

— Tuoj pat ALTos vadovai paskelbė, kad aš ten (Vašingtone—aut.) esąs persona non grata... Kitoms įstaigoms skundė, būk aš esąs naciš.

— Prelatas Balkūnas pareiškė, kad su melagiais ir šmeižikais nenoris turėti nieko bendro ir delegacijai vadovauti atsakė. Jo toks elgesys ilgiems laikams paliks kaip kilnus pavyzdys.

— Tai buvo labai šlykštus reikalas, kurį atliko neva "padorūs lietuviai", apskūsdami kitą lietuvį, siekiantį tų pačių tikslų (čia autorius vėl negali nerpti savo triušio: tikslai tiek ALTos, tiek "bendruomenės", tiek jų kitų kolegų tikrai buvo ir tebėra visiškai tie patys: įmanomi giliau iškirti ranką į tautiečių kišenę, ir svarbiausia, pasireklamuoti ir pasiliaupsinti save—aut.).

Tų grandioziųjų kovų fone kažkaip visiškai nublanko ir pats aukščiausias Vašingtono "klemkos" klebenimas ir visa kita. Tačiau tik vis tik buvo istorinis įvykis. Kaip įsitikinęs rašo bendruomenininkas, kaip tik nuo tada ir prasidėjęs didysis jo organizacijos klestėjimas. Ne, ne todėl, kad jis antrą valandą nakties laužėsi į kleboniją ir net ne todėl, kad pabuvojo pačiame Vašingtone: visas pasaulis (na, jei ir ne visiškai visas, tai bent jau Čikagos Marquette parkas ir Niujorko Brooklynas) sužinojo, kokie niekšai sėdi ALToje ir kokie šaunūs bei pasiaukoję vyrai tupi "bendruomenėje".

Klysta manantieji, kad nors kiek perdedu—cituoju "bendruomenininką": "Nuo to laiko ir prasidėjo aktyvesnis ir sėkmingas lietuvių bendruomenės darbas, kuris duoda gražių vilčių ir ateičiai".

Štai ir viskas. Arba beveik viskas: juk tai tik vienas ilgo, trisdešimtės metų kelio etapas. Kelio, kuris vis dar tęsiasi ir tęsiasi. Mat, taip smagiai nusiteikęs "bendruomenininkas" baigdamas pastebi:

— Turiu vilties, kad naujoji karta sieks dar didesnių laimėjimų tiek lietuviybės išlaikymo, tiek tautos laisvinimo, baruose.—

Viskas, mano manymu, čia būtų okey, jei ne mažutėlė smulkmena: na, argi po to, kas aukščiau papasakota, dar gali būti kokie nors

Kas sudaro šiuolaikinę lietuvių emigraciją

[IŠ STRAIPSNIO "TIESOS IR MELO DVIKOVA"]

"Saltojo karo" gaivintojai savo antitarybinėje propagandoje plačiai naudojami reakciniais emigrantais, tarp jų ir lietuvių išeivijos reakciniais antitarybininkais.

Kas sudaro šiuolaikinę lietuvių emigraciją, kokios ideologinės srovės pasireiškia jos viduje ir kaip reakcinė išeivija dalyvauja antitarybinėje propagandoje?

Tarybiniai istorikai skiria tris masinės emigracijos iš Lietuvos srautus:

pirmasis—nuo XIX amžiaus vidurio iki pirmojo pasaulinio karo (tuo metu Lietuva buvo caro imperijos sudėtyje). Vien tik į JAV iš Lietuvos emigravo 500 tūkstančių žmonių;

antrasis—1920-1939 metais (iš buržuazijos valdomos Lietuvos emigravo apie 100 tūkstančių);

trečiasis—1940 ir 1944 metais (socialistinės revoliucijos ir Tarybų valdžios atkūrimo ir hitlerinų okupantų iš Tarybų Lietuvos išvijimo metai). Pasitraukė į užsienį apie 60 tūkstančių žmonių.

Pirmąjį ir antrąjį emigrantų srautus sąlygojo daugiausia ekonominės priežastys: nedarbas, siekimas geresnio uždarbio. Tuo laikotarpiu iš esmės emigravo miesto ir kaimo varguomenė. Dėl politinių priežasčių emigravo persekiojami pažangūs visuomenės veikėjai.

Trečią išeivijos srautą sukėlė daugiausia politinės, kontrrevoliucinės priežastys: nuverstų išnaudotojų klasių, buržuazinio režimo šalininkų neapykanta socialistinei santvarkai, komunistinei ideologijai.

Vengdami atsakomybės už padarytus nusikaltimus hitlerinės okupacijos metais, į Vakarus bėgo okupantų bendrininkai, kariniai nusikaltėliai. Šiame lietuvių sraute atsivėrė ir dalis hitlerininkų bei buržuazinių nacionalistų antitarybininkų propagandos suklaidintų, taip pat prievarta darbams į Vokietiją išvežtų žmonių.

Istorijos raidoje vyko ir toliau vyksta lietuvių išeivijos politinių, socialinių, idėjinių pažiūrų diferenciacija: susidarė pažangi ir reakcinė emigrantų kryptys. Jos išreiškia skirtingų klasių interesus ir yra skirtingose šiuolaikinės ideologinės kovos pozicijose. Šios kryptys skirtingai vertina Tarybų Lietuvos praeitį ir dabartį.

Pažangios krypties kairiuju, demokratiškos, marksistinių-lenininių pažiūrų lietuvių emigracija rėmė revoliucinę kovą Lietuvoje, sveikino socialistinės revoliucijos pergalę. Tarybų Lietuvos darbo žmonių kovą prieš hitlerinius grobikus, solidarizavosi su respublika pokario metais atkuriant liaudies ūkį ir kuriant socializmą. Ji palaiko glaudžius ryšius su savo gimtine—ir šiuo metu propaguoja tiesią apie Tarybų Lietuvą.

didėsniai laimėjimai? Negali, brangūs ponai, tikrai negali būti didesnių laimėjimų.

Ir dar norėtusi pastebėti, kad "bendruomenė" turėtų būti pasiutusiai dėkinga ALTai: juk kaip tik panelės "tarybos" dėka visi sužinojo, kokia šauni ta ponia "bendruomenė" ir kaip tik tada pradėjo klestėti. Na, bet dėkingumas nebūvo pačiu pagrindiniu lietuvių brožu. Nei prieš trisdešimt metų, nei dabar... Jonas Lukys

Priešingų pozicijų laikosi reakcinė, nacionalistinė emigracija. Ji šmeižia Tarybų Santvarką, iškraipo Tarybų Lietuvos praeities ir dabarties įvykius ir ištikimai tar nauja imperialistų ideologiniais antikomunistiniams centrams.

Reakcinėje išeivijoje reiškiasi dvi pagrindinės srovės: konservatyvi, skatinanti veikti retro stiliu, ir liberali. Pastarosios srovės veikėjų tarpe yra žmonių, nevienodų ir gana skirtingų pažiūrų. Dalis jų pilnai susiję organizacinio požiūriu, skiriasi jie ir savo veiklos formomis bei metodais. Daugelis liberalų pasisako už įvairių kontaktų su Tarybų Lietuva stiprinimą. Vyrąjančios pozicijos liberalios krypties išeivijoje tenka tiems, kurie pasisako už labiau užmaskuotą, lanksčiau antitarybinę politiką. Tarp liberalų atsiranda filosofų, istorikų ir kitų specialybių atstovų, kuriems būdingas tam tikras atvirumas, doras požiūris. Pastarųjų mintys, teiginiai neretai atsigrežia prieš reakcinės išeivijos antikomunizmo ideologijos praktiką.

Tarybinis istorikas I. Lempertas savo straipsnyje "Klastotojai" "Komunistas", 1981, Nr. 9) labai taikliai apibūdino įvairių krypčių reakcinių emigrantų antitarybinio, antikomunistinio pobūdžio rašinių atspalvių klasinę esmę. "Jeigu fanatiškieji antikomunistai plūsta visa, kas tarybiška,—rašė autorius,—tai "reformatoriai" stengiasi sudaryti objektyvesnės kritikos regimybę, o kartais pateikia ir šiek tiek teisingos informacijos, bet prigimtis nugali, ir atsikratyti antikomunistinių stereotipų jie neįstengia, greta straipsnių, atitinkančių jų sumodernintą strategiją, pilna tokių pagiežingų antitarybinių rašinių, kad atskirti modernistus nuo "gryniausiųjų" antikomunistų gana sunku".

Ir vis tik tai pastaruoju metu, paastrėjus ideologinei kovai, pastebime, kad prisitaikydami prie dabartinės JAV imperialistų atviros konfrontacijos prieš Tarybų Sąjungą, ypač suaktyvėję fanatiškojo antikomunizmo atstovai. Nacionalistinės emigracijos retrogradais (Vakaruose priimta terminija) įvairiomis ideologinio poveikio priemonėmis stengiasi skleisti antikomunistinę, antitarybinę propagandą lietuvių emigrantų sluoksniuose, kurstyti antitarybiškumą Tarybų Lietuvos gyventojams, padeda imperialistinių šalių ideologinėms tarnyboms klaidinti kapitalistinių kraštų visuomenę, teikdami iškraipytą informaciją apie Lietuvos praeitį ir dabartį.

Stasys Laurinaitis
Algirdas Rakūnas
Istorijos mokslų kandidatai

Trumpai

— Viceprezidentas George Bush sako, jog jis nemato jokios "tendencijos", kad prez. Reaganas norėtų susitikti su TSRS prez. Andropovu.

— Čikagos komercijos ir industrijos asociacijos nuomone, kitais metais Čikagoje nedarbas padidės iki 13.5 procento.

Vilnis, 1982 gruodžio 23

Nuostoliai, dėl kurių neaimanuojama

Kultūra toks dalykas—jis nei gimtas, nei amžinas. Ją sukūrė žmogus, ji veikia ir patį žmogų, daro jį kilnesnį, doresnį. O kuo labiau kultūringas, išsilavinęs žmogus, tuo daugiau jis gali nuveikti savo ir kitų labui. Todėl kultūra socialistinėje visuomenėje reikalinga kaip oras—nuo elementarios, būtinos visiems iki vieno žmonės, iki vadinamosios aukštosios kultūros, prieinamos taip pat visiems be išimties žmonėms.

Kas Tarybų šalyje rūpinasi kultūra, menu? Mecenatas čia yra valstybė. Pagrindiniai kultūros ugdymo rodikliai numatomi šalies ekonominio ir socialinio vystymo plane. Taigi šis procesas nėra stichiskas, paliktas likimo valiai, o planingai reguliuojamas, plėtojamas.

1981 m. Tarybų Lietuvoje iš biudžeto kultūros reikalams išleista daugiau kaip 66 milijonai rublių. Pusė tų lėšų teko kultūros švietimo įstaigoms išlaikyti. Be to, daug lėšų kultūrai ugdyti skiria profsąjungos, pačios organizacijos, įmonės, kolūkiai.

Negalima lėšų kultūros įstaigoms statyti ir rekonstruoti. Respublikos finansų ministras R. Sikorskis pateikia tokius skaičius: Akademino dramos teatro rūmai Vilniuje valstybei atsiėjo apie 5 milijonus, operos teatro—dvigubai daugiau, Universiteto rekonstrukcijai išleista apie 13 milijonų rublių. Lietuvoje turime 34 muziejus su 55 filialais bei skyriais—per praėjusį penkmetį eksponatams išgity, ekspozicijoms įrengti išleista apie 7 mln. rublių.

Pastaruoju metu pastatyti 1250 vietų kultūros ir sporto rūmai Alytuje, 1000 vietų koncertų salė Druskininkuose, 2500 vietų estrada Klaipėdoje, Birštono kultūros rūmai, rajoniniai kultūros namai Gargžduose, Ignalinoje, Šalčininkuose, Kaišiadoryse, Anykščiūose, Sirvintose, Kelmėje, Rokiškyje,

Medaus mėnuo Amerikoje

Lietuvos kino studija taip pavadinavo savo naujausią meninį filmą. Jo turinys toks: Netrukus po vestuvių karo audra išskyrė Jurgio ir Mortos Stiklių šeimą. Lemties stumdomas po pagėbėlių stovyklas, kalėjimus, svetimas šalis, pagaliau Jurgis atsidūrė Amerikoje. Vargo, mokėsi, tapo garsiu chirurgu, net įsitaisė ligoninė, bet ilgesio kirmėnas nedavė ramybės. Likusią tėviškėje žmoną atviliojo pas save. Po trisdešimties metų Morta susitinka su Jurgiu. Jis sužino, kad turi dukterį ir netrukus susilauks anūku . . . Atrodo nieko netrūksta vėl susitikusių žmonių laimei ir ramybei. Tačiau, atsidūrusi Jungtinėse Amerikos Valstijose, Morta pajunta, kad tas pasaulis, kuriame gyvena jos vyras, jai nepriimtinas. O čia dar "vaduotojai" jos atvykimą bando panaudoti antitarybinei propagandai, o vėliau net griebiasi šantažo . . .

Filmo atomazga liūdna. Morta, negalėdama pritaipyti prie kapitalistinės būties, intrigu, savo gyvenimą baigia tragiškai. Prieš mirtį prašė vyrą ją palaidoti tėviškėje. Jurgis jos norą patenkino. Vežda Vilnis, 1982 gruodžio 23

Jurbarke. Restauruotos Vilniaus Jaunimo teatro patalpos, Klaipėdos paveikslų galerija, Šiaulių dramos teatras, Kauno literatūros muziejus, Valstybinio dailės muziejaus P. Gudyno restauravimo centras.

Nauji bibliotekų pastatai iškilo Sirvintose, Šilalėje, Šalčininkuose, Šilutėje, Kapsuke, Vilkaviškyje, Rokiškyje ir kitur.

Cia paminėti faktai pakankamai akivaizdžiai rodo didelį partijos ir vyriausybės dėmesį kultūrai, taip pat ir respublikos ekonomikos išgalę.

Kas viešėjo Tarybų Lietuvoje, matė—teatrų, koncertų salės tuščios nebūna. Bet paradoksas—teatro ar kokio muzikos kolektyvo išlaikymas dažnai yra nuostolingas! Kodėl? Pagrindinė priežastis ta, kad teatrų materialinė bazė gerėja, didėja darbuotojų atlyginimai, tuo tarpu bilietų kainos nekinta, kad būtų prieinamos visiems, ir kas svarbiausia—jaunimui. Sakykim, už bilietą į operos ir baletu spektaklį žiūrovas moka du su puse rublio, nors to bilieto faktiškoji kaina bus apie 7 rublius—valstybė "primoka" net keturis su puse rublio.

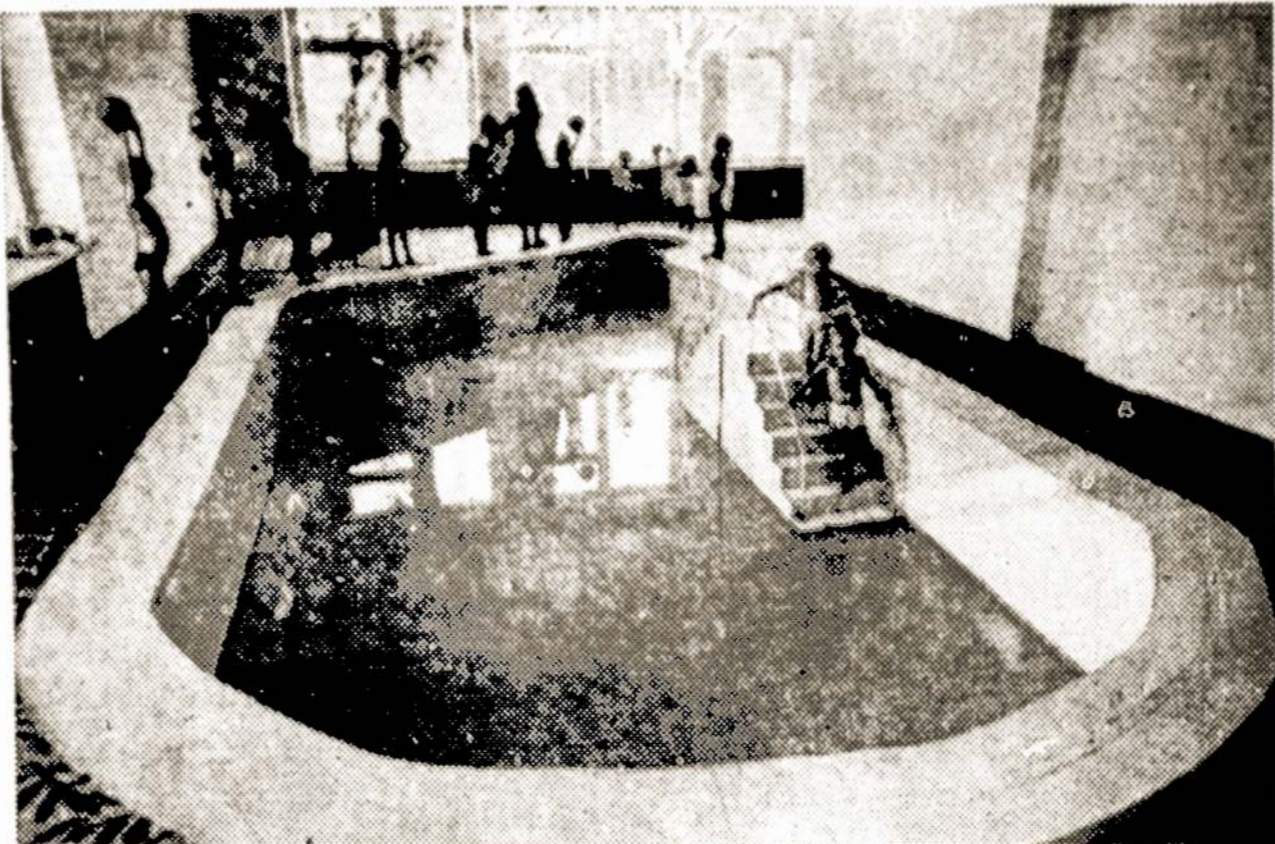
Tas pats su knyga, kasdienine mūsų dvasios duona. Perna Lietuvos leidyklos išleido 1003 pavadinimų knygų bendru 16.2 mln. egzempliorių tiražu. Kad bent viena būtų ilgiau pagulėjusi ant prekybos stalių! Skaitytojų daug, visiems knyga reikalinga. Vadinasi, ji neturi būti brangi. Užtat valstybei dabartinės lietuvių literatūros leidimas yra nuostolingas. Visvien autoriams išmokamas didelis honoraras—pavyzdžiui šiemet jie gaus arti pusės milijono rublių.

Paskaitės visa tai, ims kas ir pasakys—prasti biznieriariai tie komunistai. Žinoma, biudžetui tai nenaudinga, bet šiuo atveju finansininkai neaimanuoja dėl tokių "nuostolių". Juk jie skirti žmonėms. A. K.

mas žmonos pelenus į gimtinę, mastė, ką dukterė pasakys ir kas jo pelenus atgabens į tėvų žemę.

Filmas "Medaus mėnuo Amerikoje"—psichologinė drama. Joje atskleidžiama kapitalistinio "rojaus" rūsti tikrovė, publicistiškai sprendžiamos politinės ir dorovinės problemos.

Pažangūs Amerikos lietuviai neblogai pažįsta rašytoją, Lietuvos TSR nusipelnusį žurnalistą Albertą Laurinčiuką. 1978 metais jis parašė pjesę "Paskutinis prašymas". Jos motyvais filmui "Medaus mėnuo Amerikoje" sukūrė scenarijų. Montažo režisierius Almantas Grikevičius, meno vadovas—Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas Marijonas Giedrys. Jurgis Amerikoje pavadintas Georgiu. Jį vaidina kino aktorius, Lietuvos TSR nusipelnęs aktorius Jozas Budraitis. Kauno dramos teatro aktorei, Lietuvos TSR nusipelnusiai artistei Rūtai Staliliūnaitėi patikėtas Mortos vaidmuo. Be to, ekrane savo sugebėjimus rodo Kauno dramos teatro aktoriai: Lietuvos TSR nusipelnęs aktorius Algimantas Masulis, Nijolė Lepeškaitė, Viktoras Sinkariukas, Vilniaus akademinio

Alytaus rajono "Dainavos" kolūkyje pastatytas jaukus vaikų lopšelis-darželis. Naujame pastate yra didelė žaidimų salė, erdvūs valgomieji ir miegamieji. Mažyliai čia turi ir plaukymo baseiną.

Nuotraukoje: Darželinukų mankšta prie baseino.

A. Sabaliausko nuotr. (ELTA)

Skeptikams

Sunkumuose, nepritekliuose,
Kautynių maišaty
Mes kuriam šviesią ateitį,
Virpėdami džiaugsmu,
O jūs, pilkais voratinkliais
Nuo vakar apkrėsti,
Vis žvalgotės, vis netikit
Sio kelio tikrumu.

Stovėkite, dairykitės
Ir trūkčiokit pečiais.
Suoliaujantį gyvenimą
Iš tolo sekdami . . .
Bedvasės, bailios ypatos . . .
Su kurmiais ir žalčiais
Patamsyje glūdėkite!
Jūs saulei svetimi . . .

Jūs buvotė šneliai tie,
Kurie kadais gardživosi
Nuo ponų stalo krintančiais
Likučiais, trupiniais,—
Ir . . . sieloj nualintoj
Gyvybė išgaravusi . . .
Stovėkite, dairykitės
Ir trūkčiokit pečiais . . .

Kovos triukšme jūs drebate,
Susmukę nuošaly.
O mes nukautą praeitį
Jau velkam į kapus!
Na, eikit paskui grabą tą!—
Procesija gaili . . .
Senų varpų skambėjimas
Vaiduoliškai kraupus . . .

Kovos trenksmai apimsta jau.
Ir giedras rytas keliasi . . .
Gyvenimas atsiveria
Visu didingumu!
Virš mūsų krašto gimtojo—
Aušros žara pabalusi.
Mes plušame statybose,
Žėrėdami džiaugsmu.

O jūs, jei vis dar netikit
Pavasariu žieduotoju,—
Stovėkite, žvalgykitės,
Raudokit pas kapus!
Bet pergalės saulėteky,
Linksmoj komunos puotoje
Sau vietos nieiškokite,
Nelaukite!—Nebus.

Antanas Jonynas

dramos teatro aktorius, Lietuvos TSR nusipelnęs aktorius Regimantas Adomaitis, Panevėžio dramos teatro vyriausiasis režisierius, TSRS liaudies aktorius Donatas Banionis ir kiti.

Kauniečiai domėjosi amerikiniu gyvenimo būdu. Filmą rodė "Ažuolyno", "Dainavos", "Kauno", "Pasakos", "Romuvos", "Taikos" ir "Vilnius" kino teatrai. Visuose seansuose buvo pilna žmonių.

Vandalinas Junevičius

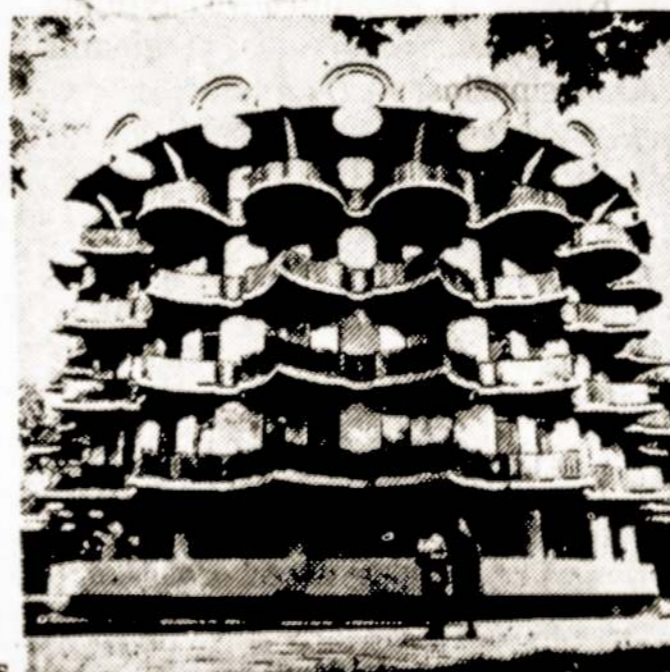
JONAS DOVYDĖNAS VILNIUJE

Vilniaus fotografijos parodų salone veikia JAV gyvenančio lietuvių Jono Dovydėno darbų paroda. Autorius atvežė per 170 juodai baltų fotonuotraukų. Tai ciklai: "Čikagos etninis gyvenimas" (1977 m.), "Fizionomijos" (1978 m.), "Nevada" (1978-1981 m.).

J. Dovydėnas mėgsta reportažo žanrą. Dažnai jo nuotraukose—paprasti darbo žmonės. Autorius, fiksuodamas žmogaus judesį, atskleidžia ir nuotaiką. Nuotraukose užfiksuotas Čikagos šurmuly. Nevada fermerių vienodas, ramus triušas.

Pažymėtina atlikimo kokybė ir aukšta darbų pateikimo kultūra. Tiek Nevada, tiek Čikagos ciklai, neišėdami iš reportažo žanro rėmų, skiriasi nuotaika ir charakteriu. Įvairovės išpūdi sukuria ne tik skirtingi ir gausūs tiražai, daugybė situacijų (nuo groteskiškų iki šeimyniškų, ramių), bet ir fotografavimo subtilumai. Gyvumo ciklui teikia naktinės nuotraukos, sumaniai naudojamas dirbtinis apšvietimas.

"Nevados" ciklas kiek kitoks—jame daugiau ramybės, susikaupimo. Visų pirma—gamtovaizdžiai. Erdvės išplėtos mažų lačiakampių objektyvu, sukuriama Nevada patumų vaizdas. Gyvenimas čia irgi kitoks—nėra netkėtų, aštrių situacijų, ramybe dvelkia skaidrūs šešėliai. E. Kazėnaitė

Druskininkuose baigtas statyti "Pušyno" sanatorijos korpusas pagal architektų Aušros ir Rimo Šilinskių projektą. Naujame pastate yra dvivietės gerai įrengtos palatos, medicinos kabinetai, poilsio patalpos.

Nuotraukoje: Naujas "Pušyno" sanatorijos pastatas.

V. Gulevičiaus nuotrauka

INTERVIU SU KOMPOZITORIUM B. GORBULSKIU

Kompozitorius Benjaminas Gorbulskis privačiu kvietimu lankėsi apie 3 mėnesius Vak. Vokietijoje, Paryžiuje. Prieš sugrįžtant į Lietuvą, sutiko atsakyti į "Vilnius" bendradarbio Romo Silerio kelis klausimus.

R.Š. Benjaminai, žinoma galėtumėm apie daug ką pakalbėti, bet pradėkim nuo išievių, kurių pažįsti gana daug.

B.G. Manysčiau, išievią galima suskirstyti į tris grupes. 1. išvykę iš Lietuvos prieš antrąjį pasaulinį karą. 2. karo metu (daugiausia 1944 m.) ir 3. po karo. Taigi trys kartos.

R.Š. Man būtų įdomu sustoti ties dabar augančia jauna karta.

B.G. Klausimas, kaip supratau, liečia šiandieninį jaunimą, o tai jau būtų beveik ketvirtoji karta, tiksliau tariant—mūsų ateitis. Kiek teko patirti, įvairūs įtakingi emigracijos sluoksniai į ateitį žiūri iš praeities pozicijų. Mano manymu, galvojant apie ateitį išeities taškas turėtų būti tikrai realybė. Esu įsitikinęs, kad tautos išsilaikymas visada pirmiausia surištas su gimtąja kalba, kuri yra pagrindinė dvasinė kultūros dalis.

R.Š. Norėčiau įsiterpti. Turbūt tau ne naujiena, kad išievių išleidžiamas didelis kiekis leidinių, skiriamos premijos, veikia tautinių šokių rateliai, vyksta jaunimo susirinkimai ir net tradicinės lietuviškos vestuvės.

B.G. Gerai, kad leidžiami laikraščiai, žurnalai, knygos. Blogai, kad tie leidiniai retai skaitomi. Gerai, kad veikia lietuvių liaudies šokių rateliai (čia galima apsieiti be kalbos). Blogai, kad ratelių dalyvių skaičius vis mažėja. Gerai, kad vyksta jaunimo susirinkimai, suvažiavimai ir net tradicinės lietuviškos vestuvės. Blogai, kad jaunimas tuose sambūriuose tarpusavyje vartoja dažniausiai "savo" anglių, vokiečių, ispanų, prancūzų kalbą. Prašau suprasti, kad tai liečia tik daugumą, o ne visus.

R.Š. O, ką galėtumėi pasakyti apie dainavimą?

B.G. Daugelis įvairių jaunimo vokalinis ansamblių, kad ir dainuoja lietuviškai, mažai supranta žodžių esmę ir taria viską "savo gimtąja" kalba, savo tarsena.

R.Š. Atrodo, nenorom paliečiam asimiliacijos klausimą?

B.G. Kągi, atrodo, tai yra natūralus dalykas—mažas ištirpsta dideliame. Be to daugelis tėvų, norėdami, kad jų vaikai pasidarytų "savais" naujoje tėvynėje, nevirta lietuvių kalbos, kaip namų kalbos.

R.Š. O, kaip jaunimas į tai žiūri?

B.G. Jaunimas auga, auga ir susidomėjimas savo kilme ir daugelis pradeda net kaltinti savo tėvus dėl gimtosios kalbos nemokėjimo.

R.Š. Ar tai liečia visą emigraciją?

B.G. O ne, aš pžįstu daug šeimų JAV ir Australijoje, kur namų kalba buvo lietuvių, jaunimas lankė šeštadienines mokyklas ir puikiai pramoko kalbą kad ir toli nuo Lietuvos.

R.Š. O kokia padėtis Vakarų Vokietijoje?

B.G. Šiuo atveju daug gyvumo įnešė jaunimas, dėl įvairių priežasčių persikėlęs iš Lietuvos su tėvais čia gyventi.

6

R.Š. Kaip tavo nuomone, ar domisi jaunimas Lietuva?

B.G. Daug sutikau jaunuolių, kurie norėtų atvykti į Lietuvą—arčiau susipažinti su šaknimis, "iš kur jie kilę", bet vienų neleidžia tėvai, kiti prigrąsdinti, kad leidžia tik penkioms dienoms ir iš Vilniaus negalima išvykti. Mano manymu, turėtų būti tampsnis kontaktas su "Tėviškės" draugija, kuri daug kartų sudarė geras sąlygas ilgiau pavišėti ir kuo daugiau pamatyti.

R.Š. Išievių jaunimo suvažiavimuose dažnai svarstoma tema: Kaip padėti Lietuvos jaunimui? Gal turi kokių pasiūlymų?

B.G. Esu įsitikinęs, kad padėti reikia... bet išievių jaunimui. Visiems aišku, kad lietuvių kalba, kultūra ir menas vystosi tik Lietuvoje, kur yra profesionalūs teatrai, orkestrai, chorai, mokslo įstaigos. Su tuo ir vertėtų supažindinti išievių jaunimą ir tada paaiškėtų kuo ir kam padėti.

R.Š. Aš esu irgi tos nuomonės. Skaitytojams noriu priminti, kad kompozitorius Benjaminas Gorbulskis yra sukūręs daug linkmos pramoginės muzikos. Taigi ineškime į mūsų pokalbį linksma gaidą ir leisk paklausti, ar tau kas žinoma apie prieškarinę Kauno "Konrado" kavinę, kurią dažnai mini vyresnioji karta. Jaunimas gali susidaryti išpūdį iš pasakojimų, kad tai vos ne kažkoks "kultūros židynys" panašus į Čikagos Jaunimo Centrą.

B.G. Taip vadinama "Konrado" kavinė, kaip ir buvo, taip ir liko toje pačioje vietoje, tik vadinas ji kiek lietuviškiau "Tulpė". Prieš 45 metus susirinkdavo ten apie 10, o gal ir daugiau intelektualų priekavos, apie 10 damų likerio pagurkšnoti, "papletkavoti" ir tiek. Tas pats dabar, toje pačioje jau "Tulpėje".

R.Š. Nors pačiam prieš karą buvo 15 metų, bet turbūt pastebi kokių nors pasikeitimų Kauno Laisvės alejoje, kur buvo "Konrado" kavinė?

B.G. Labai pagražėjo naujoji Laisvės aleja, o visi "Konradai", "Perkovskiai", "Versaliai", "Kapitoliniai", "Forumai", "Triumfai", "Glorijos", pavirto "Tulpėm", "Žaliakalnišiais", "Vakarais", "Pasimatymais", "Trim mergelėm", "Kanklėmis" ir t. t.

R.Š. Kuo galima paaiškinti tokį "Konrado" kavinės garbinimą?

B.G. Žmogui brangi jaunystė, kuri niekad nebegrįš, todėl visada idealizuojama praeitis: "Tada buvo gerai, neš bangos Palangoje buvo ypatingos, o dabar kas?" dalim to, kai kam ir buvo "Konrado" kavinė.

R.Š. Po ilgos viešnagės Vakarų Europoje, kas laukia tavęs Vilniuje?

B.G. Neskaitant žmonos ir dukters, dar laukia savo Vilniaus premjeros mano operetė "Adomas nenori būti Adomu" (Kauno muzikinio teatro pastatymas), baletu vaikams "Mikės nuotykis" pastatymas 1983 m. Vilniaus operos teatre ir be abejojimo—Naujametinis šampanas...

R.Š. Aš esu irgi neramus keliautojas, kaip tu. Neseniai buvau Kinijoje, o jau galvoju apie Egipto piramides. Įdomu kur susitikime sekančiais metais?

B.G. Tikiuosi, kad susitikime Lietuvoje... daugiau kaip penkioms dienoms...

Iš Vakarų Vokietijos

GUS HALL

Vokiečių Komunistų Partijos kvietimu, savaitę Vak. Vokietijoje viešėjo USA Komunistų Partijos generalinis sekretorius Gus Hall. Jis turėjo visą eilę susitikimų su Vokietijos darbo žmonėmis, o kelionės pabaigoje Esseno mieste sakėta Gus Hall prakalba atskleidžia kaikuriuos vertingus aspektus, ypač mums Europoje gyvenant. Gus Hall, kuris yra kilęs iš suomių išievių šeimos, tarp kitko sako:

— Jums yra tikriausiai ne naujiena, kad Vak. Vokietijos ir Europos žmonės Pentagono karo planuose vaidina svarbų vaidmenį. Tik—"be jūsų galima nuostolio atveju apsieiti, jeigu reikalas reikalauja..."

Su jūsų darbininkų darbo vietomis žaidžiama monopolinio kapitalo kovoje prieš socializmą. Be tu darbo vietų galima irgi apsieiti, todėl boikotuojama, sankcionuojama iki karto galo.

Toliau Gus Hall sakė:

— Aš nujaučiu, kad Reaganitis ir Reagan sustingimas jau atėjo iki jūsų. Mes turime, kaip jūs žinote, jau du metus Reaganomics, ir man atrodo, kad jūs kita forma tą pačią ligą gaunate "Kohlomics" (naujas V. Vokietijos kancleris R.Š.) Tikėkite, Reaganomics veda į darbo žmonių ir nieko neturinių ekonominę katastrofą.

Savo kalbą Gus Hall baigė taip:

— Mes esame už savo kraštą, jeigu jame teisingai veikiama, o jeigu dirbama klaidingu keliu, tai tą reikia pakeisti.

FAKTAS

Šiuo metu Frankfurte vyksta Sovietinių respublikų filmo festivalis. Festivalio atidaryme delegacijoje dalyvavo ir vienas iš žinomiausių Lietuvos kino studijos režisorių Almantas Griekvičius. Su režisorium teko pasikalbėti. Pasirodo Lietuvos Kino studija didina savo patalpas ir taip pagerės darbuotojams sąlygos, o mes žiūrovai pamatysime daugiau lietuviškų filmų. Pats režisorius irgi yra darbingas. Ką tik Lietuvos kino teatruose pasirodė jo filmas "Medaus mėnuo Amerikoje" pagal A. Laurinčiuko tekstą. Jau pradėjo rinkti aktorius naujam projektui. Festivalyje buvo ir rodomas Griekvičiaus filmas "Faktas". Jame yra nušviečiami Pirėpių įvykiai, taigi tas faktas. Filme, kuris buvo rodomas lietuvių kalba su vokiškom potekstėm, yra rodomas lietuviškas Pirėpių kaimas prieš jo sunaikinimą. Filmo gamintojai sugebėjo žiūrovams pateikti gana tikslų kaimo gyvenimo ir kasdieninių džiaugsmų ir vargų paveikslą.

Gruodžio mėnesį teks matyti sekantį lietuvišką filmą, Arūno Zebriūno "Nussbrot". Lietuviškai gal būtų "Riešutų duona".

SPORTAS

Lietuvos sporto mėgėjams šie metai labai laimingi. Tai pastebiu kiekviename laiške, kurį gaunu iš Lietuvos. Ką, ką, bet jau visi pamini seną faktą, kad Vilniaus "Zalgiris" (soccer) futbolininkai perėjo iš pirmosios į aukščiausią lygą. To reikėjo laukti 20 metų, kada

R.Š. Ačiū už pokalbį, o po Egipto piramidžių tikrai vertėtų pabuvoti Gedimino kalno papėdėje.

"Zalgiris", kuris anksčiau kitaip vadinosi, žaidė toje lygoje. Lietuvos sporto mėgėjai Vilniuje dabar tikriausia Zalgirio stadione susilauks idomesnių komandų. Spaudžiam nykšti, kad "Zalgiris" neiškristų po sezono...

Kitą sportinę naujiena tikriausia ir praėjo nepastebėta. "Kuro aparatūros" vyrų tinklinio komanda irgi perėjo žaisti į aukščiausią lygą. Taigi tinklinio mėgėjams irgi ateina gražus laikas. Be to Kauno "Zalgiris" krepšininkai ką tik žaidė Amerikoje. Tarybų Sąjungos komandoje yra jų trys. Jeigu suskaičiuoji, kiek kamuolių jie imetė, tai Sovietų Sąjungos komanda be lietuvių žaidėjų atrodytu gana prastai.

Romas Sileris

SAN FRANCISCO-OAKLAND, CAL.

Laikraščių vjaus reikalais

Siuo laiku atsinaujina prenumeratus Juozas V. Roland iš San Francisco, Cal., Marytė Ginaitienė iš San Leandro, Marie Strauss iš San Leandro, Ksavera Karosienė iš San Leandro ir A. Trask iš San Leandro. Kiti "Vilnius" skaitytojais atsinaujina prieš vjaus meta.

Taipgi į Lietuvą drg. Ks. Karosienė atnaujina dvi prenumeratas ir LLD 198-ta kp. vieną.

Aukoja "Vilnius" fondui Juozas Roland \$15, Marie Baltulionytė \$30, Marytė Ginaitienė \$10, Ksavera Karosienė \$50, Margaret Mozuraitienė \$50. Jinai taipgi aukoja po \$50 "Laisvei" ir LLD 198-tai kp. prisiminimui mirusio vyro Jim Mozuraičio kuris tragiškai mirė 1980 metais sausio 24. Kad nestovėtų tas įvykis jos akyse, Margaret darbuojasi kiek išgali dvejose Senior Citizens grupėse ir lanko tarptautinius parengimus. Šį pavasarį buvo nuvykusi su grupe į Hawaii. Labai patiko.

Aleksas ir V. Taraškai aukoja \$25 dėl prisiminimo Taraškiens mirusių tėvelių Antaninos ir Baltraus Chuladų iš Lawrence, Mass. Stasys Grublin (Grubliauskas) iš Foster City, Cal., pirmiau gyvenęs So. Boston, Mass., ir prieš atvykimą į Cal. pas dukrą Miami, Florida, po ilgos ligos ir senatvės mirė 1982 m. lapkr. 14. Turėjo 93-94 metus. Išvežtas ir palaidotas Bostono apylinkė prie pirmiau mirusios žmonos. Buvo mūsų laikraščių skaitytojas ir rėmė kiek išgalėjo.

O, Ona Daivienė, sena clevelandietė, turėdama metų tarpe 91-92, dėl prastos sveikatos ir mažai bemato, turėjo apieisti savo namus. Dabar randasi prieglaudose namuose. Ją iki šiol prižiūrėdavo geri kaimynai, nes gyvena viena toli nuo draugų. Jos adresas: Mrs. Anna Davis, c/o West Convalescent Hospital, 1250 Winchester Blvd., San Jose, Cal. 95008. Kas norite aplankyti, pasiūskite bent atvirutę.

Užuojuta mirusio Stasio Grubliausko šeimai nuo mūsų visų ir ištvėrmės Onai Daivienė.

Dėkoju visiems už atsinaujinimą prenumeratų ir aukas.

San Francisco-Oakland, Cal.
Vajininkė V. Taraškienė
San Leandro, Cal.

Vilnius, 1982 gruodžio 23

SAN FRANCISCO-OAKLAND, CAL.

DIDŽIOSIOS SPALIO REVOLIUCIJOS 65 METINIŲ ATŽYMEJIMAS

Ši Tarybų Sąjungos atžymėjimą suruošė San Francisco Amerikos-Rusijos Institutas ir Berkeley, Cal., Friendship draugija. Taip pat primintina, kad San Francisco Institutas švenčia savo 51 metų sukaktį. Šis Didžiosios Spalio Revoliucijos 65 metų minėjimo renginys įvyko lapkričio 7 dieną First Unitarian Church San Franciske.

Ižanginę gerą kalbą pasakė Instituto prezidentė Ksavera Karosienė, kuri entuziastiškai sveikino šios iškilmės dalyvius su Didžiosios Spalio Revoliucijos sukaktimi.

Šį kartą Ksaverai teko ir pirminkauti. Nemaža staigmena buvo, kaip Instituto prezidentė skaitė sveikinimo telegramą nuo Sovietų vado Leonido Brežnevo, kuria prisiuntė San Francisco konsulatui ir visoms Friendship draugijoms. Antra telegrama buvo su sveikinimu žymaus mokslininko Linus Pauling, kuris yra žymus už pasaulinę taiką kovotojas. Buvo ir daugiau telegramų. Po skaitymo telegramų prezidentė Ksavera išskvietė San Francisco Tarybų Sąjungos vicekonsulą Vladimir Mazuka, kuris pateikė įdomią kalbą apie Sovietų atsiėmimus ir Sovietų nusistatymą už pasaulio taiką. Sekantis kalbėtojas Harry Bridges buvęs (dabar pensionierius) laivakrovių profsąjungos vadovas. Bridžio kalba, kaip ir visada įspūdinga ir įdomi. Sekantis kalbėjo Berkeley, Cal., Friendship draugijos prezidentas Oiva Murella, kuris taip pat pateikė gerą kalbą. Dar buvo daugiau kalbėtojų. Šios iškilmės antra dalis buvo graži ir įspūdinga muzikos ir meno programa su žymia operos artiste Arden Sugarman ir aukšto rango piano artiste Emily Wong.

Baigiantis programai buvo atskleista aukų išlaidoms. Geros nuotaikos publika nepašykstėjo sudėti 900 dolerių. Su tuo baigėsi gražios dienos puiki popietė.

SAN FRANCISCO TARYBŲ SAJUNGOS KONSULATAS

San Francisco Tarybų Sąjungos konsulas taip pat iškilmingai šventiškai paminėjo Didžiosios Spalio Revoliucijos 65 metų sukaktį. Šis pokylis įvyko lapkričio 6 dieną konsulato patalpose. Šiame iškilmingos šventės vakare publika buvo vien su kvietimais ir čia, jei galima pavadinti, buvo dauguma inteligentijos. Ilgi stalai buvo pilni įvairios rūšies patiekalais, o šio puikaus Tarybų Sąjungos pastato dviejų aukštų salės pilnos sukvietusių svečių.

SUSIRINKIMAS

Lapkričio 13 d. Alek ir Violet Taraškų namuose įvyko LLD 198 kuopos posėdis. Posėdį atidarė kuopos pirmininkas F. Machulis, tvarką pravedė Connie Mugianienė. M. Mozūraitienė skaitė praėjusio posėdžio protokolą, kuris buvo priimtas. Kuopai laišku šįkart nesi-rado. Finansų sekretorė K. Karosienė pranešė, kad šiuo tarpu kuopos išdas apytuštis ir rudeniniui "Laisvės" ir "Vilnius" fondui šį kartą kuopa pasiliks skolinga. Tačiau išsilyginta dėka kuopos nariams ir "Vilnius" ir "Laisvės" skaitytojams, kurie sumokėdami vajininkei Violet Taraškienei už savo laikraštį prenumeratą pris-

Vilnius, 1982 gruodžio 23

ST. PETERSBURG, FLA.

Vajus eina lėtai, daug skaitytojų serga. Nusiskundžia silpnėjančiu regėjimu ir senatve. Romas Zalu-ba, vasarą grįžta į Massachusetts, žiemą atvažiuoja į Floridą. Jam jau 91 metai. Sveikatoj dar laikosi gerai.

Williamas Stakėnas labai suspaustas ligos. Kaip vasarą išvažia-vo į Michiganą, nebepajėgia sugrįžt į Floridą, nors labai norėtų. Čia turi gražų namelį. Jam jau 91 metai. Žmona Onutė nepajėgia viena ligonį prižiūrėti. Ją irgi sleigia senatvė. Sūnūs ir marčios pagelbsti.

Bronius Jankauskas jau 3 metai yra senelių name, rugpjūčio mėnesį suėjo 90 metų.

Jacky-Julie White jau metai kaip apleido St. Petersburgą, irgi dėl sveikatos. Išvažiaavo į Čikagą pas sesutes. Džiaugiasi, kad sesutės jai labai geros. Visos trys gražiai susitaiko. Žiemos tai nemėgsta. Pati stebisi, kad su sveikata visai gerai jaučiasi. Siunčia visiems labų dienų ir užsimokėjo į A.L.D. mūsų kuopą. Nors mintimis ji nori būt su mumis Floridoj. Ačiū Julijai už linkėjimus. Linkime jums būti sveikai gerų sesučių priežiūroj.

Žiemai prasidėjus, mūsų renginiai pagausėjo. Atvažiaavo žiemoti Vincas Kirvela, Jonas Kuodis, vasarą praleidęs Hartford, Conn. Ch. ir M. Tvaskai iš Detroito. Stella Daraška išbuvo 4 mėn. pas dukrą Čikagoj. Stella yra viena mūsų šeiminių, džiaugiamės, kad sveika ir pailsėjo Čikagoj. Adelė Budrienė grįžo iš anūko vestuvių, buvo Čikagoj. Visi laimingai sugrįžo. Per maskaradų dieną Jose Bowman apsirėngė maskaradiniu kostiumu ir visiems padalino po saldainį. Ačiū, Jose. Pavažinėjo po pietines ir kitas valstijas mūsų nenuilstantis fotografas Walter Alaveckis ir Virginia Watt, laimingai grįžo ir labai patenkinti kelione. Staiga operavo Stasį Kuzmicką. Nesirgo, tik nuėjo į ligoninę patikrint sveikatos. Nebeleido eit namo. Stasiui surado, kad kakle abiejuose šonuose užsikimšę kraujų gyslos. Per mažai kraujo gauna smegenys ir širdis, kad jį gali išstikti širdies priepuolį ar paralyžius (stroke). Jis turėjo pirmą operaciją ant dešinio šono, už savaitės ant kairės pusės. Stasys yra tvirto subudavojimo ir geroj fizinėj sveikatoj. Viskas gerai pavyko, ir jau dirba Klube.

dėjo su parama "Laisvei" ir "Vilniai", kuriuos vajininė paskelbė spaudoje.

Nutarta sumokėti "Laisvės" prenumeratą Lietuvos bibliotekai. Taipgi nutarta žiemos švenčių proga pasiūsti sveikinimą laikraščiams "Laisvei" ir "Vilniai". Pirmininkė Mugianienė pakvietė narius minute tylos pagerbti mirusį ilgametį laikraščio "Laisvės" redaktorių Antaną Bimbą. Sunku, sunku tikėti, kad jau jo nėra gyvųjų tarpe. Nuoširdi užuojauta jo žmonai Ilsei ir visam pažangiam judėjimui.

Pasibaigus posėdžiui, draugai Taraškai pavaišino kavute ir skėniais. Nuoširdi padėka jiems. Beje, šįkart buvo džiugu matyti mielą draugę Violet Taraškieneį po savo butą vaikščiojant be "Walkerio" pagalbos. Tiesa, ji sakė, kad dar tik savo name tai gali, laukė dar turi gaut pagalbos. Violet teko pergyventi abiejų šonų bei kojų sunkios dvi operacijos. Mes linkime mielai draugei pilnai susveikti bei sutvirtėti.

M. B-tė

Gaila, dainuot dar negali. Darant operaciją atvažiaavo Stasio sūnus Donald iš Čikagos ir duktė Barbra iš Cleveland, Ohio. Geri vaikai pridavė tėvui daug stiprybės.

Juozui Pečiuliūnui padarė akies operaciją. Gyja gerai. Jau buvo Klube. Petronelė Lukienė sveiksta, vaikšto tik su lazdele, nebereikia walkerio. Šių dienų medicina daro stebūklus, įdeda kito žmogaus kepenis, širdį. Petronėlei įdėjo kieta metalo visą kelį. Jau gerai vaikšto ir neskauda. Elzbieta Kairaitienė, po tulžies operacijos sveiksta slaugymo namuose. Sveika būdama gyveno ir prižiūrėjo W. Dubendrij.

Pernai į Klubą prisirašė Anna N. Dočkus iš Detroito. Atsipašom, jai jūsų vardas dar nebuvo paskelbtas. Vera Zuriene-Kasper po sunkios ir ilgos ligos jau sustiprėjo ir jau buvo Klube. Abu su vyru All pavaišino visus po taurelę. Ačiū Zuriams. Walteris Kelley jau seniai serga. Visą laiką žmona prižiūrėjo. Dabar išvežtas į slaugymo namus, Golfview Nursing Home, 3636 10th Ave. No. Žmona nebepajėgia prižiūrėti, nes ir ji pati serga.

Antanas Jocis ir išvežtas į slaugymo namus.

Būdamas New Yorke pas dukrą Juozas Vinikaitis-White, puolė ir susilaužė dešinę ranką. Labai gaila visų ligonių. Linkiu jiems greitai pasveikti.

Meninę programą išpildė Dainos Mylėtėjų choras. Pietus pagamino V. Kuzmickienė, H. Cheplikienė, S. Daraška. Priešmetinis Klubo susirinkimas įvyko gruodžio 4 d. 10:30, A.L.D. 45 kuopos—gruodžio 11 d. 10:00 val., pietūs 12:00.

Čikagiečiams gerai žinoma ir pažįstama Emilija Drobienė gyveno Stevensville, Mich. Dabar persikėlė į St. Petersburg, Fla. Emilija ilgus metus buvo laikraščio "Vilnius" vajininė, važinėjo po Michigano ūkininkus atnaujindavo "Vilni", yra buvus "Vilnius" direktorė. Visur prisidėjo su darbu ir parama. Viena iš pirmūnių, "Vilnius" tvėrėjų. Gruodžio 3-čią dieną buvo jos gimtadienis. Kad jis būtų gražiai atžymėtas, Emilija aukojo "Vilniai" visą \$100.00, kad "Vilnius" dar ilgai lankytų jos ir mūsų visų namus. O jums, miela Emilija, linkime geros sveikatos sėkmės ir dar daug gimtadienių sulaukt. Ačiū už dovaną. Pasimatysime Klube.

J. Andrulienė

Dešimts metų be Stasio Mažeikos

Lapkričio 27 d. suėjo 10 metų kaip negailestinga mirtis sustabdė drg. Stasio (Stanley) Mažeikos širdies plaikimą. Jo asmenyje pažangus judėjimas neteko darbštiaus draugo. Jo žmona Marcella per daugelį metų dirbo įvairiuose renginiuose. Ypatingai daug dirbo Milledgeville, Va. Velionis Stasys visuomet ją atveždavo ir supirktus iš krautuvių daiktus sunėsdavo. Mirus Stasiui, o Marcellai persikėlus gyventi pas dukrą už Čikagos ribų, jau ji negalėjo daugiau dirbti. Be to, labai rimtai susirgo jos dukra, tad Marcella negali ligonės palikti. Tad Stasio mirtis, ne tik jį išskyrė iš mūsų tarpo, bet ir jo mylima žmona negali veikti su mumis. Gaila nuoširdaus pažangiečio Stasio, taipgi reikiame užuojautą Marcellai, kad jai tiek daug tenka pergyventi ir būti atskirtai nuo mūsų.

V-tė

Ex Mainierių klubo narių susirinkimo tarimai

Lapkričio 20 d. "Vilnius" salėje įvyko Ex Mainierių draugiško klubo narių susirinkimas. Prieš susirinkimą, kaip visuomet, buvo pasivašinimas. Maisto paruošimui pasidarbavo mūsų šaunioji šeiminiųė drg. Helen Pajūniene. Jai patalkininkavo Frances Jordan. Už pavyzdingą pasidarbavimą per ištisus metus, drg. Pajūnienei įteikta pinigėnė dovana.

Po pasivašinimo pradėtas dovanų pasikeitimas, kurias atnešė nariai. Šis gražus gestas davė klubui \$15 pajamų. Dar priedui Klubą apdovanojo šios narės-iai: po \$2 V. Samuolienė ir Eva Sankus; A. Copin \$1; J. Sisevičienė \$3 ir Stanley Jankauskas iš Sunrise, Fla. \$3. Be to, Jankauskas pasimokėjo duokles net už du metus. Viso nariai sudovanojo \$1. Narių duoklių gauta \$19. Be to drg. A. Butkis padovanojo pyragą, kuris parduotas už \$3. Viso šiame susirinkime turėta įplaukų \$49. Klubas išreiškė dėkingumą nariams už gražią paramą.

Klubo pirmininkas John Copin atidarė susirinkimą 1:35 val. dieną. Sekretorius John Feiza perskaitė praėjo susirinkimo protokolą, kuris priimtas kaip skaitytas. Įždininkė ir finansų sekretorė Frances Jordan davė finansinį raportą, kuris buvo priimtas. Ji minėjo, kad gavusi B. ir M. Kubilių iš Hot Springs, Ark. laišką, kur pasimokėjo nario mokestį ir priminė, kad jų sveikatos stovis geras.

Ligonijų komisija raportavo, kad Vincas Čižauskas serga ir randasi Americana Hospital, 95th ir Kosner, Chicagoje. Taipgi yra rimta ligonė M. Balčaitienė, o Agnes Deikienė randasi Evergreen Nursing Home. P. Sakalauskas automašinos sužeistas ir randasi ligoninėje. M. Marquardt vis nesveikuoja.

Nutarta žiemos švenčių proga įdėti narių sveikinimą į laikraštį "Vilnius", užmokant \$10.

Kadangi šis susirinkimas buvo šiais metais paskutinis, tai buvo valdybos rinkimas. Kol kas palikta pati valdyba, išskyrus protokolų sekretorių, kuris atsisakė toliau eiti tas pareigas. Tad teks sekantį susirinkime išrinkti sekretorių. Buvęs sekretorius Jonas Feiza sakė, kad jis turis labai daug įvairių darbų, už tai negalis daugiau eiti sekretoriaus pareigų.

Sekr. John Feiza

Prisiminus Juozą ir Marytę Dementčius

Nėra skaudesnio dalyko, kaip netekti nuoširdžių ir veiklių pažangių žmonių, kurie visą brandų gyvenimą skyrė darbo žmonių reikalų gynimui. Prieš šešius metus, gruodžio 8 d., sustojo plakusi Juozo Dementčio širdis. Jis buvo nuoširdus veikėjas. Tūlą laiką dirbo "Vilnius" administratorium.

1979 m. birželio 25 d. mirė drg. Marytė Dementienė, kuri taipgi nenuilstamai dirbo pažangos labui, o ypačiai stambiai rėmė laikraštį "Vilnius". Jų netekimas yra didelis smūgis pažangiai spaudai ir visam judėjimui.

Mes prisimename jų gražius darbus ir neribotą rūpestingumą spaudos reikaluose. Jų darbai nebus užmiršti iki veikusiųjų su jais širdys plaks. Aukšta pagarba jų kilniam atminimui!

Vyšnutė

7

Dešimts metų be Vincio Andruolio

Gruodžio 10 d. sukako dešimts metų, kai 1972 m. gruodžio 10 d. mus pasiekė žinia, kad laikraščio "Vilnis" įkūrėjo ir puoselėtojo, vyriausio redaktoriaus Vincio Andruolio sustojo plakusi jautrioji širdis. Jo šviesus gyvenimas ir atsidavimas kovai už darbo žmogaus šviesesnę ir sotesnę gyvenimą aukštai buvo vertinamas darbo žmonių. Skaudi žinia visus jaudino. Nemažai matėsi draugų, šluostančių ašaras. Jie žinojo, kad Vincio asmenyje jie neteko draugo, mokytojo ir jų reikalų gynėjo.

Vincas buvo ne tik šaunus redaktorius, bet ir geras organizatorius. Jis mokėjo ir sugebėjo reikalui esant pabarti draugą, matant neatliekant organizacinių reikalų, bet tuo pačiu laiku jis sugebėjo priduoti daugiau ryžto ir noro veikti, kai negailėjo pasakyti gražaus ir malonaus žodžio už atliktus darbus. Vincas sakydavo, neužtenka parašyti agitacinis raštas, reikia darbo ir įrodymo, kad tikrai dirbi, kad darbas būtų įvykdytas, apie kurį kalbi. Pažangių lietuvių būrelyje Vincas buvo tarsi tėvas šeimoje. Jis viską spėdavo pamatyti ir kur reikalas padėti. Jis suprato ir kitus ragino tvirtai stovėti organizacijoje.

Gaila, kad netekome to nepavarduojamo asmens, bet vien dejonėmis, anot paties velionio Vincio, nieko neatsieksime. Minint tą liūdną sukaktį, sudėkime pažadus dirbti pagal jo nurodymus. O Vincui lai būna ramu išsėtis savo gimtojo krašto Tarybų Lietuvos žemėlėje.

Užušilų Julija

MIRĖ BIČIULIO ŽMONA

Čikagos pažangieji rusai praneša, kad mirė jų bičiulio, "Ukrainian News" redaktoriaus Michael Hasiunak žmona Mary, sulaukusi pusamžio. Ją užkamavo sunki vėžio liga.

Michael Hasiunak yra JAV kompartijos CK Nacionalinių reikalų skyriaus sekretorius. Buvo artimas draugas velionio Antano Bimbos. Jo laidotuvėse pasakė prie karsto atsisveikinimo kalbą.

Draugui M. Hasiunak pusėtinai žinomas JAV pažangių lietuvių judėjimas. Su kai kuriais lietuviams kaip Niujorke, taip Čikagoje jis turi asmeninių pažinčių. Dažnai jis atvyksta į Čikagą pažangių rusų klube parodyti tarybinių filmų, bei jų didesnius parengimus.

V. REIMERIO LINKĖJIMAI

Daug čikagiečių atsimenama, kai prieš 10 metų Čikagoje kelias savaites viešėjo "Gimtojo krašto" vyr. redaktorius Vacys Reimeris. Jis čia daug užmezgė pažinčių ir išsivežė gražių išpūdžių, kurių vis dar nepamiršta. Asmeniniame S.J. Jokubkai laiške, jis prašo:

— Perduok mano pačius nuoširdžiausius linkėjimus mielai Anai, o taip pat "Vilnies" bičiuliams-pagalbininkams, kurių širdies šilumą patyriaus viešėdamas Chicagoje, o ją jaučiu ir ligi šiol: Jonui Pateckui, Nellei De Schaaf, Litvinui, A. ir V. Powel-Poviloniams,

Jonui Feizai, šaunioms daininkėms—moterims ir visiems, kas dar prisimena mane.

— Būkite visi sveiki! Ilgai gyvuokite! Geriausias sėkmės "Vilniai" ir vilniečiams—darbe ir asmeniniame gyvenime.

"VILNIES" DIREKCIJOS TARIMAI

Lapkričio 27 d. įvyko "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos posėdis, kurį atidarė direktijos pirmininkė Estelle Bogden ir vedė Tvaška.

Perskaitytas praeito posėdžio protokolas ir priimtas. Perskaitytas raportas raštinės vedėjos Nellie De Schaaf ir priimtas. Finansinį raportą davė Julius Urbikas.

Redakcijos raportą davė S. J. Jokubka. Jis žymėjo, kad viskas eina tvarkingai ir gerai, gauna nemažai pagalbos iš veikėjų, taipgi ir iš T. Lietuvoje gyvenančių mūsų skaitytojų.

Naujų skaitytojų gavimo ir senų panaujinimo vąjus eina vidutiniai. Kadangi paprastai vajai baigiami metų pabaigoje ir kartais pailginami iki sausio pabaigos tad laiko liko pe per daug. Reikėtų smarkiau padirbėti. Skaitytojai turėtų ateiti vąjininkams į talką. Buvo išsireikšta, kad užbaigus vajų turėtume suruošti vąjininkų pagerbimo banketą, bet tas išspresti palikta sekančiam posėdžiui.

Sekantis posėdis įvyks 1983 metais sausio 8 d. 1 val. po pietų. Prašau direktorių nepamiršti ir atsilankyti. Sekr. J. M-nė

ŽINIA APIE ANTANINĄ STAŠKUS

Buvusios cicerietės Antaninos Staškienės dukterė Frances Laurencas paskambino telefonu iš San Jose, Cal., motinai priminus, kad "Vilni" būtų įdėtas jos vyro Staškaus mirties prisiminimas.

Taipgi papasakojo, kad jos motina randasi slaugymo namuose. "Vilnis" ir šiaip korespondencija eina jos dukters C. Claras adresu: 235 Greenmeadow W., Palo Alto, Cal. Dukterė C. Claras ją lanko kas antra diena. Dukterė Frances Laurence ją lanko 3-4 kartus per savaitę.

Švenčių dienomis bei gimtadienių dienomis dukterys Antaniną Staškienę parsiveža į namus. Nellie

PASKAMBINAU A. JONIKIENEI

Nuo to, kai gavau prieš kiek laiko jos laišką ir nieko daugiau apie ją negirdėjau, susirūpinau, kas su ja yra. Aną sekmadienį paskambinau telefonu.

Pasirodo, gruodžio 11 d. ji atšventė savo 88-ąsias gimimo metines. Sveikata negali daug aimanuoti, slaugymo namuose slaugių stropiai prižiūrima. Tik bėda yra, kad laikas labai greitai bėga.

Jai buvo didelė staigmena, kai gavo "Vilnies" laidos numerį tą, į kurį įdėjome Leono Joniko mirties prisiminimą. Gal ir būtumėm pamiršę įdėti, bet dėka Litvinui prisiminimas buvo įdėtas. Nellie

NORS SENAS, BET NEPASENSTA

Plačiai žinomas Kazimieras Sisevičius spalio 24 d. minėjo savo 87-ąsias gimimo metines. Pagal tokią krūvą metų, jau senas žmogus, bet jis nepasensta.

K. Sisevičiai gyvena 34-tos gatvės kvartale Lowe Ave. Beveik kasdien pėsčia eina į Jewel supermarketą parsinešti maisto produktų, ta proga užėina į "Vilnies" įstaigą. Dar nuostabiau, nors Sisevičiai gyvena trečiame namo aukšte, jis lengvai jais užlipa į butą. Vadinasi, kad ir 87 metų amžiaus, visa tai pajėgia kaip vidutinio amžiaus žmogus. Nellie

Prisiminus dainininką Povilą Dauderį

Prieš 14 metų, gruodžio 2 d., visai netikėtai ir nenujaustai sustojo plakusi drg. Povilo Dauderio širdis. Pora dienų prieš jo mirtį Mildos salėje jam buvo surengtas pagerbimas už jo 50 metų veiklą pažangiam judėjime. Jis visą savo gyvenimą dirbo su pažangiečiais. Turėdamas žavų balsą, dainuodavo solo. Galima sakyti, kad nebuvo renginio, ypač koncerto, kuriame jis nebūtų dainavęs.

Nors jau 14 metų kaip negirdime jo dainų, bet jo skambus ir malonus balsas neužmirštamas. Jo atminimas yra gyvas jį pažinusių mintyse ir širdyse. Vilniete

APLANKĖ PAUL SAKALAIUSKĄ

Frances Jordan ir jos vyras Ed aplankė Paul Sakalauską, po sunkaus sužeidimo automobilio avarijoje gulinti Mercy ligoninėje, Stevenson Expressway ir King Drive, Chicago, Ill. 60616, Room 1005A.

Rado jį labai silpną. Slaugės pasiteiravo, ar Frances ir jos vyras Ed yra jo giminės. Paul Sakalauskas jau virš 90 metų amžiaus ir dar labai sunkiai sužeistas, sunku pasakyti, kada paleis iš ligoninės ar bus nuvežtas į slaugymo namus. Patarina, kad pažįstami jį dažniau aplankytų, nes dažniau lankomą ligonį slaugės stropiau prižiūri. Nellie

Praeitą vasarą Julia Urmonienė, S. J. Jokubka ir jo žmona Anna net kelis kartus buvo nuvykę pas ilgamečius "Vilnies" skaitytojus Antonetą ir Andrių Korensį ir Decatur, Mich., meškerioti jų kurorto ežere.

Kadangi meškeriojimo pasėkos buvo sėkmingos, tai J. Urmonienė ir Jokubkos pažadėjo draugams Korens atvykti žiemos metu ir išmėginti laimę meškeriojant po ledu. Bet atrodė, niekas iš to neišeis—pažado netesės. Pažadėti lengva, bet turint galvoje žiemos speigus, tai jau kitas reikalas. Nellie

JAUNŲ DIENŲ PAŽĪSTAMI

Edvardas Jokuska turėjo malonių momentų, kai neseniai Čikagoje viešėjo viešnia iš Lietuvos Filomena Petrusėvičienė. Jiedu Brazilijoje, Sao Paulo mieste augo ir leido paauglių dienas: Prieš 30 metų Edvardas atvyko į Čikagą, o Filomena su savo vyru Juozu reemigravo į Lietuvą.

Po tiek daug metų nesimatymo susitikimas buvo kuo maloniausias. Ypač Edvardui ir jo broliui buvo ko pasiklausti, kaip Vilniuje gyvena jų draugai bei pažįstami, reemigravę iš Brazilijos Lietuvon. O jų Vilniuje, vadinamų reemigrantų daugybė. Nellie

LIETUVIŠKOMIS PAVARDĖMIS

Atrodė, kad Čikagoje lietuvių ir lietuvių kilmės amerikiečių lietuviškoms pavardėmis yra tiršta. Didžiuosiuose laikraščiuose, pranešančiuose apie kriminalinius atsitikimus, automobilių avarijas bei šiaip nuotykius, dažnai pasitaiko ir lietuviškų pavardžių.

Neseniai laikraščiai pranešė, kad ant Archer ir California gatvių kampo iš autobuso lango buvo nušautas 15 metų amžiaus Jerry Yunevich, gyvenantis 3618 S. Parnell. Pagal pavardę Jerry Yunevich, jeigu ne lietuviukas, tai bent lietuvių kilmės amerikiečių vaikas. Nellie

Miela viešnia grįžo į Lietuvą

Čikagiečiai turėjo progos susipažinti ir padraugauti su miela viešnia Eilomena Petrusėvičiene, kuri viešėjo Čikagoje virš poros mėnesių. Jos viešnagės proga čikagiečiai turėjo progą išgirsti jos įdomius papasojimus apie didelius atsiekimus per pastaruosius 20 metų Tarybų Lietuvoje. Be to, ji net keliuose renginiuose savo žaviu balsu palinksino mus, ko ilgai ilgai neužmiršime.

Spalio 20 d. teko paskutinį kartą su ja pasikalbėti telefonu, o jau spalio 22 d. ji grįžo į T. Lietuvą, kur laukė jos šeima ir gausybė draugų. J. Urmonienė

Tarp mūsų

— Frances Jordan buvo užėjus į "Vilnies" įstaigą. Pridavė šventinį Ex-Mainerių klubo sveikinimą, atnaujino jos motinos prenumeratą ir dar dvi į Lietuvą: Jonui Jurgėlai ir Angelei Sakalauskienei.

— Gruodžio 3 dieną savo gimimo metines minėjo gyvenanti S. Petersburg, Fla., Emilija Drobinė. Gruodžio 11 dieną savo gimimo metines minėjo plačiai visiems žinoma Alice Jonikienė.

— Dar nevēlu priduoti šventiniai sveikinimai. Bet prieš Naujus metus nebetilps, o tik po švenčių.

— Kuomet tik paskambinu Alicei Jonikienei, ji vis nori žinoti kaip einasi "Vilniai", kaip gyvuoja Martha Marquardt, Juodaitienė ir šiaip jos visi pažįstami, kurių ji labai išsiilgusi.

— Violeta Trask dažnai parašo įdomių laišku. Kai kuriuos perspausdiname laikraštyje, nes daug skaitytojų kaip ją, taip jos vyrą Trask, gerai žino.

— Jono Petecko dukterė Linda šiemet įstojo į kolegiją. Tėvui nemaža ypač finansinių rūpesčių. Darbininkui: savo vaiką leisti į aukštąjį mokslą čia Amerikoje nėra juokai.

— Anna Jokubkienė jau dveji metai kaip lanko Cook County ligoninės klinikas. Arthritis yra nepagydoma liga. Bet džiaugiasi, kad specialistams pavyko ligos plitimą sulaukyti.

— Detroitietė Stefanija Masytė skambino telefonu, kad jau grįžo iš Floridos, kur su savo motina Teofilija viešėjo geras dvi savaites. Galvoje Floridoje pabuvoti ilgiau, bet pabijėjo, kad žiemos sniego pūgos nesutrukdėtų grįžti namo.

— Helen Bordner vėl ištiko nelaimę. Kridama susizeidė koją. Prie šios nelaimės dar kita nelaimė—mirė jos vyro Bobey brolis. Nusiramimas tėra, kad sūnus Robert sėkmingai lanko kolegiją Kanadoje. Nellie

RESTAURATORIŲ SEMINARAS

Vilniuje įvyko seminaras tema "Technologinių procesų tobulinimas vykdam restauravimo darbus". Jį buvo surengusi LTSR kultūros ministerija. Respublikinis kultūros ir Paminklų konservavimo institutas. Seminare dalyvavo respublikos paminklų apsaugos, tyrimo ir restauravimo specialistai ir jų kolegijos iš Rytų Vokietijos, Čekoslovakijos ir Vengrijos.

Vilnis, 1982 gruodžio 23

Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerb. draugai:

Anąkart rašiau, kad vasarą iš mūsų miesto vyko susiorganizavusi dypukų grupelė į Lietuvą. Drauge su jais vyko vienas dypukas, kaip yra sakoma, protingesnių. Protingesniu aš jį visą laiką laikiau todėl, kad jis suėjimuose su mumis, senesnės kartos žmonėmis, pasijuokdavo iš prieškarinės smetoninės Lietuvos. Ypač juokdavosi iš karininkų, kad jiems būdavo nevalia tuoktis su mergina, jeigu nebaigusi gimnazijos keturių klasių. Protingesniu už kitus dypukus aš jį laikiau dar ir dėl to, kad su mūsų argumentais, jog buržuazijos valdymo metais Lietuvoje buvo skurdio marios, jis sutikdavo, o kaip dabar yra Lietuvoje, jis sakydavo:

— Nemačiau dabartinės Lietuvos, nežinau kaip ten yra, o iš laikraščių susivokti sunku. Vieni rašo vienaip, kiti kitaip. Tik visi vienodai rašo, kad reikia laisvinti.

Kai su ta mūsų miesto dypukų turistine grupe šis protingesnis dypukas grįžo iš turistinės kelionės, susitikęs jį gatvėje neiškenčiau jo nepaklauses:

— Na, pamatei Lietuvą, kaip atrodo?

— Nuostabiai, — jis pradėjo pasakoti, — žmogus negali išvaizduoti, kad iš tokių sugriovimų, kokius palikome, galėjo taip puikiai atsi- statyti. Miestai švyturiuoja naujais daugiaaukščiais pastatais, vieškeliai nauji, fabrikų kaminai rūksta, ko nebuvo galima svajoti, kad Lietuva kai kada visa tai turės. Žmonės apsirengę, linksmi. O jaunimas! Jiems stačiai rojus, o ne gyvenimas. Eina į mokslus, dainuoja, madas vaikosi . . .

Susitikus gatvėje per dešimt ar penkiolika minučių daug ko jis negalėjo papasakoti, bet iš visko davėsi suprasti, žmogus džiaugėsi Lietuvos žmonių laime, kad atėjo Tarybų santvarka.

Reikalas gal ir būtų visa baigėsi tuo, bet aš, gal per įprotį pasigirti, ėmiau ir kai kuriems pažįstamiems naujieniečiams išplepėjau, jog buvau susitikęs tą dypuką ir papasakojau jiems, ką jis man susitikus gatvėje pasakoję apie dabartinę Lietuvą.

Neprašė nei mėnuo laiko, užgirdome, kad parapijinėje salėje grįžę turistai duos pranešimus, ką matė ir girdėjo Lietuvoje. Žinoma, nuėjau ir aš pasiklausti. Žiūriu, susirinkimo pirmininkas pirmutinį kalbėti pristatė tą mano pažįstamą dypuką. Nuotaika man pakilo kaip ant mielių: "jis jiems užvažiuos", sau vienas pagalvoju. Tačiau mano nuostabai, jis ėmė kalbėti visiškai kaip kitas žmogus. Girdi, Lietuvoje yra didžiausia tenvarka, žmonių nepasitenkinimas tarybine santvarka neapsakomas. Reikia tik mažiausio įžiebimo ir sukilimas įvyktų, kaip vyksta Lenkijoje. O apie visokius trūkumus ir žmonių gyvenimą kalbėjo lygiai taip, kaip rašo "Naujienos", "Draugas" ir kiti nacionalistų laikraščiai.

— Žmogau, žmogau, koks tu dvideidis, — vėl sau vienas pagalvoju, — man sakei, kad Lietuva gražiai atsistatėsi, žmonės apsirengę, linksmi, o čia kalbi visiškai kitaip.

Po jo buvo iškviesti kiti kalbėti. Šie irgi kaip iš gausybės rago pylė visokiausias šlykštynes, kad klausantis darėsi ir pikta, ir bjauru. Kas Lietuvoje nėra būves, gal tiems ir buvo pakenčiama, bet man, mačiusiam Lietuvą, nervus

dilgino beveik iki pasiuotimo. Niekaip negalėjau išvaizduoti, kaip gali žmogus meluoti, nebūtus dalykus išlaužti iš piršto.

Po kiek laiko tą savo "protingesni" dypuką vėl susitikau gatvėje ir buvau praeinąs pro šalį, o jis:

— Žmogau, ką padarei! — užstojo šaligatvyje man kelią, — kur tavo protas! — ėmė mane barti.

— Kame dalykas? — rūsčiai paklausiau.

— Išplepėjai viską tiems duriniams naujieniečiams ir štai, turėjau duoti pranešimą toki, kokio jie nori, o ne toki, kokį širdis diktavo.

— Kas nori?

— Reorgai. Nežinai jų? — jis man atšovė.

— Maniau, kad esi protingas, — aš jam pasakiau.

— Brolau, — jis lyg maldaudamas pradėjo, — nesupranti mūsų, dypukų, padėties. Mes, sugrižę iš Lietuvos, negalime teisybės sakyti. Jie kaip mat iš savo tarpo mus išvys, o dar ko įskūs valdžiai. Teisybę sakome tik savo artimiems ir patikimiems pažįstamiems.

Žmogus mušėsi į krūtinę, aiškino man tarsi kokiam prokurorui, o aš vis savaip, kad žmogus turi gerbti savo orumą, kitaip jis yra minkštakūnis.

Pasiginėjome gerą pusvalandį. Atsisveikinome nesusipykę, bet jis man daugiau nebe protingas dypukas.

Skaitytojas

Prisiminus drg. Juozą Šarkiūną

Lapkričio 28 d. suėjo du metai, kaip sustojo plakusi Juozo Šarkiūno-Sharkey jautrioji širdis. Jau du metai kaip jo nėra mūsų tarpe, bet gražūs ir svarbūs visuomenės labai atlikti darbai tebėra gyvi mintyse ir širdyse jį pažinusių ir su juo kartu veikusių pažangos labui.

Šių žodžių rašytojai, teko veikti su Juozu per daugelį metų, nes arti pusės šimto metų gyvenome Roselando kolonijoje ir buvome tų pačių organizacijų nariai.

Velionis Juozas buvo vienas iš laikraščio "Vilnis" steigėjų ir to darbininkiškos minties laikraščio stambus rėmėjas.

Kiek žinau, Juozas į šią šalį atvyko 1911 metais ir apsigyveno Boston, Mass. Į Čikagą atvyko 1918 metais ir daug metų buvo sėkmingas prekybininkas, bet nuo pažangaus judėjimo nenutolo. Jam, kaip ir daugeliui pažangių visuomenininkų, teko pergyventi nemažai nesmagumų iš reakcininkų pusės. Bet fizinės skriaudos ir kalėjimas nuo pažangos jo neatgrasino. Jis nepalūžo kovoje prieš neteisybę.

Juozui teko pergyventi nemažai skaudžių valandų. Nelaimėje žuvo jo vienturtės dukros vyras ir vai-

Plačiai žinomas pažangietis, vienas "Vilnies" įkūrėjų Juozas Šarkiūnas.

kučiai. Po kiek laiko dukra sukūrė naują šeimos židinį ir auklėjo pora vaikučių. Bet vėl nelaimė; dukra, vos sulaukusi 54 metų, miršta nuo širdies smūgio, palikdama jaunos našlaičius ir vyrą. Tas viskas tėvui skaudžiai teko pergyventi ir tas veikė į jo sveikatą.

Pastaruosius kelerius metus gyveno St. Petersburg, Fla., su savo mylima žmona Helen. Anot jo paties išsireiškimo, nors amžius ima slėgti, bet gyvenimu esąs labai patenkintas ir norėtušis dar ilgai gyventi ir sulaukti, kad pasaulyje būtų įgyvendinta pastovi taika ir draugiškas sugyvenimas tarpe tautų ir žmonių.

Jo jau nėra, mums beliko tęsti jo nebaigtus darbus. J. Urmonienė

"Vilnies" \$20,000 Fondas

"Vilnies" Fondan nuo lapkričio 17, iki lapkričio 30 įplaukė šios aukos:

\$250.00
LITHUANIAN SOCIAL CLUB, Miami, Fla., per Magdalen Novitski.

\$156.00
Palikimas ROSELANDO LIETUVIU MOTERU KLUBO, per Millie Kancere.

\$100.00
EMILY DROBUS — pagerbimui gimtadienio Dec. 3, per Julia Andrusis.
MARY WALAITIS — Clearwater, Fla.

\$87.00
KAZIMERAS SESEVICIUS — Chicago. Pagerbimui 87-to gimtadienio, lapkričio 24.

\$30.00
PROF. B. F. KUBILIUS — Hot Springs, Ark.
BR. GELGOTA — Los Angeles, Cal.

\$25.00
ANELE ZUKAS — Cleveland, Ohio

\$20.00
MILLIE KANCERE — Burbank, Ill.
J. KRAUCHUNAS — Eau Clair,

Mich.
MRS. G. K. KVETKAS — Dorchester, Mass.
N. ir ST. GAVČIAI — Hot Springs, Ark.
PETER SANKUS — Hot Springs, Ark.
JOSEPHINE ir JOE ZIURIAI — Hot Springs, Ark.
ALPHONSE ŠVEGŽDA — Miami Fla.

\$15.00
ADELE PAKALNISKIS — Clearwater, Fla.
L. ELANIS — Brandon, Fla.

\$10.00
ISABEL KARDON — Denver, Colo.
JOHN MATEJŪNAS — Slate Hill, N. Y.
K. KORSOK — Tallmadge, Ohio
JOE ZUTRA — Miami, Fla.
VERA SCHULTZ — Los Angeles, Cal.
R. ZALUBA — St. Petersburg, Fla.
MARIAN DIDIER — Miles, Mich.
ALVINA ir JOHN STRICH — Kenosha, Wis.

\$5.00
PAUL BAIKO — Euclid, Ohio
MARY KVETKAS — Miami Beach, Fla.
PETER STASIUKAITIS — Hot Springs, Ark.
ELIZABETH BARSKIETIENE — Hot Springs, Ark.
FRANCES JORDAN — Chicago
W. CHEPLIKAI — Gulfport, Fla.
STELLA DARASKA — St. Petersburg, Fla.
K. KAZLAUSKAS — Grand Rapids, Mich.

Aukų įplaukė \$1,068.00
Anksčiau buvo 2,745.00
Viso \$3,813.00
Labai ačiū visiems, kurie prisidėjo prie mūsų fondo sukėlimo. Adm.

MIRĘ LIETUVIAI

Lapkričio 19 d. mirė Bronė Juraitis, sulaukusi 65 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 17 metų.

Lapkričio 20 d. mirė Eulalija Murauskas-Valytė, sulaukusi 64 metų, gimusi Lietuvoje, Kretingos apskr., Palangoje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Lapkričio 23 d. mirė Josephine Stankus, sulaukusi 95 metų, gimusi Lietuvoje.

Lapkričio 25 mirė Vladas Vaišvila. Mirė vėžio ligos iškankintas.

Lapkričio 27 d. mirė Barbora Malinauskienė-Balčiūnaitė, sulaukusi 74 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Lapkričio 30 d. mirė Barbara Sterbis-Krušaitė, sulaukusi 94 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 72 metus.

Gruodžio 1 d. mirė Elena Olšauskienė-Bukaveckaitė, sulaukusi 82 metų, gimusi Lietuvoje, Marijampolėje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

MANO MYLIMO VYRO

Antano Drobio

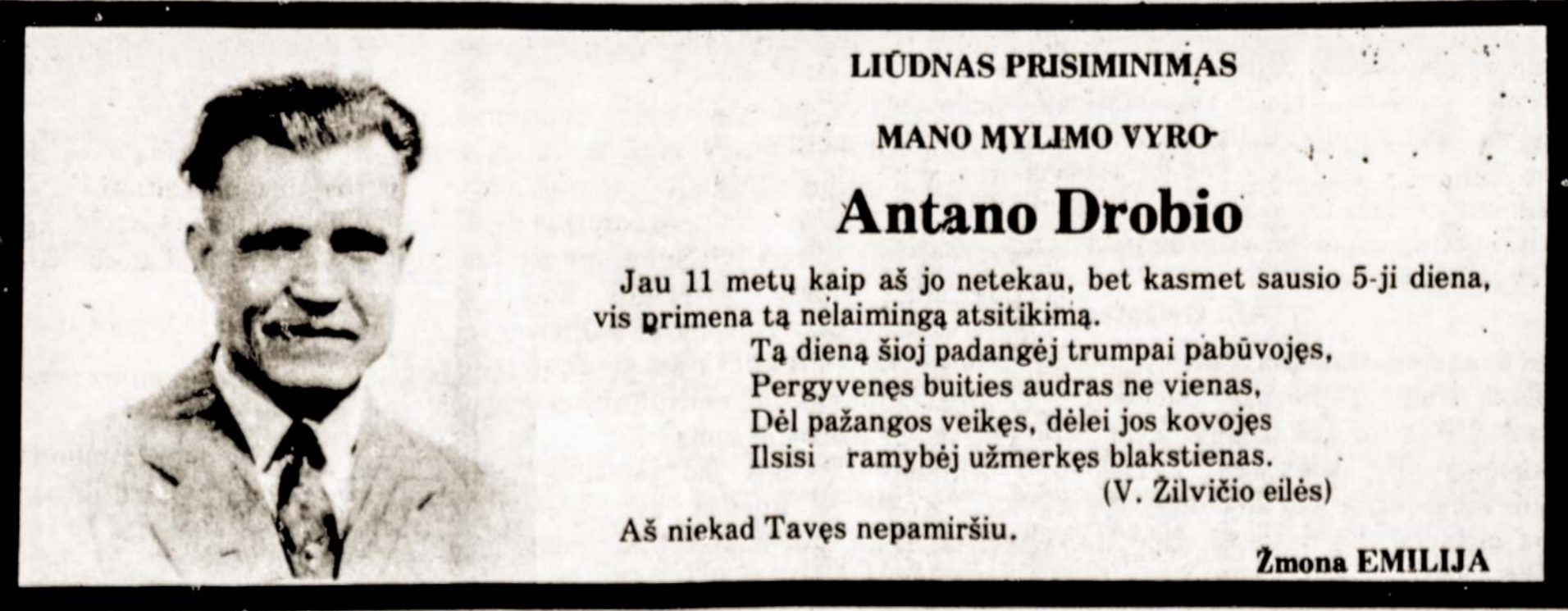
Jau 11 metų kaip aš jo netekau, bet kasmet sausio 5-ji diena, vis primena tą nelaimingą atsitikimą.

Tą dieną šioj padangėj trumpai pabuvojęs, Pergyvenęs buities audras ne vienas, Dėl pažangos veikęs, dėlei jos kovojęs Ilisii ramybėj užmerkęs blakstienas.

(V. Žilvičio eilės)

Aš niekad Tavęs nepamiršiu.

Žmona EMILJA

KAIP EINA "VILNIES" VAJUS

SUVESTINĖ NUO LAPKRIČIO 17 IKI LAPKRIČIO 30

Sios suvestinės ataskaitiniu laikotarpiu dirbo jau vienuolika vadininkų. Pirmaujančia tebėra vis dar čekagietė Julia Marazienė. Veteranės vadininkės detroitietė St. Masytė ir sanpetersburgietė Julia Andrulienė irgi turi laimėjusios po virš tūkstantį taškų. Po jų seka F. Vaitkus. Mažesnių kolonijų vadininkai irgi nesnaudžia.

Vadininkai išsirikiavo taip:

JULIA MARAZAS—Chicago	1820
ST. MASYTĖ—Detroit, Mich.	1560
JULIA ANDRULIS—St. Petersburg, Fla.	1260
F. VAITKUS—Chicago	660
ALVINA STRICH—Kenosha, Wis.	320
JULIA URMON—Chicago	320
ADELINA SUSNIS—Chesterland, Ohio	220
MAGDALEN NOVITSKI—Miami, Fla.	160
B. F. KUBILIUS—Hot Springs, Ark.	120
ELIZABETH REPSHIS—Dorchester, Mass.	120
VIOLET TRASK—San Leandro, Cal.	120
OFFICE	600

Laiškai ir parama

Clearwater, Fla.

Dear Nellie, enclosed is a check for \$100 to go toward the Vilnis Fund from my mother, Mery Walaitis, 4649 Lake Villa Dr., Clearwater, Fla.

Mary Brennan

Kenosha, Wis.

Dear Nellie, Enclosed please find a Money Order in the amount of \$70. \$50 is for four sub renewals, and \$10 each is a contribution for Vilnis, from Marion Didier of Niles, Michigan, and John and I equals \$20 in contribution.

John hospitalized November 22nd, due to congestive heart failure. He will remain in the hospital until the congestion is cleared.

We want to thank everyone for the cards of cheer and, get well messages that have poured in for both of us during our illnesses.

Nellie, keep up writing the articles, we sure enjoy reading the articles, for you sure cover wide, but, precisely to the point and concise—good work. Hope you, yours and the rest of Vilnis personnel had a nice Thanksgiving Day.

Keep up the good work and to a successful "V" drive.

Alvina Strich

Dorchester, Mass.

Mieli draugai vilniečiai, čia prisunčiu čekį \$30 nuo Mrs. G. J. Kvetkas, Dorchester, Mass. \$10 bus atnaujinimui prenumeratos, \$20 auka fondui. Ji sakė, jog nori dar paremti "Vilni". kol ji gyvuoja ir kol aš dar gyva. Mat, ji yra jau 90 metų.

E. Repšienė

Los Angeles, Cal.

Gerbiamą rūpestingą Nellie DeSchaaf, džiaugiuosi, kad neduodate savo žurnalistškai plunksnai ilsėtis. Apdairiai pagaunate laiko situaciją ir ją išnaudojate lietuvių ir anglų kalbomis "Vilnies" laikraščio skiltyse.

Prisunčiu Money Order \$50, už "Vilnies" atnaujinimą, sveikinimus su 1983 metais, likusius padėkite "Vilnies" Laikraščio Fondui.

Linkiu geriausios sveikatos, rūpestingiausio džiaugsmo darbingam "Vilnies" kolektyvui.

B. Gelgotas

San Francisco-Oakland, Cal.

Dear Nellie DeSchaaf, enclosed check \$30 is for the 3 New Year's greetings. By the way I read Jonimienės ad about her husband that included the name of Kim St. Luke. Kim passed away 2 years ago. Her children John and James

10

St. Luke survived her. They live here in Oakland, and are members of our LDS branch, since Alise, their grandmother, made arrangements with Sonia Kaross and myself to pay their dues thru a trust fund.

(It was an oversight due to press of time. Thank you Violet—nds)

Getting my husband ready for eye surgery Nov. 30th, for cataract removal. He will have an implant, which many say is very good, letting him use his eyes sideways, where without the implant one sees only straight ahead.

No more walker for me, walking on my own a little unsure at times but getting better day by day. Much better than remaining in a wheel chair where I would have been without the hip and knee operations. I am very grateful to my doctor for giving this old lady another chance.

Thank you—HAPPY HOLIDAYS to You, Your Hubby and all at Vilnis. Say Hello to Julia M. from us.

Violet Taraškienė

Hot Springs, Ark.

Gerb. De Schaaf, siunčia čia nuo laikraščio skaitytojų \$20,000 fondui ir atnaujinimui trijų prenumeratų. \$100 bus aukos, aukavusių pavardes paskelbsite atskirai Fondo skiltyje. \$30 už prenumeratas. Viso \$130.00.

Turiu paaimanuoti, kad turėjau praleisti keletą dienų Baptistų Memorial ligoninėje, kur specialistas chirurgas man padarė kairios akies operaciją. Ar tas man pagelbės, sunku pasakyti. Toji akis vargino mane per 15 metų. Kadangi jau 91 metų amžiaus turiu, daug ko gero iš operacijos nelaukiu. Be to, mane vargina ir kojos. Milda su savo akimis irgi vargsta.

B. Kubilius

Antanas Litvinas

Galima kalbėti kaip norim apie Antaną Litviną, bet jis yra mūsų laikraščio "Vilnies" bičiulis-pagelbininkas. Laikraščio ekspedijios skyriuje jis dirba visuomeniniais pagrindais—dykai. Prireikus kokios paslaugos, visuomet jį galima prisišaukti, niekad neatsisako. Dažnai Antanas laikraščiu išmeta didesnę ar mažesnę sumą.

Antanas Litvinas jau pensininkas. Kokis jo nueitas gyvenimo kelias, retas kuris mes tokį kelią esame nuėję.

Sveikinu jį su žiemos šventėmis.

Nellie

APDAUŽĖ COPIN AUTOMAŠINĄ

Jonas ir Adelė Copin važiavo automašina ir į jų mašiną įvažiavo neatsargus vairuotojas. Pasirodo, kad minėtas vairuotojas būdamas 82 m. a. ir neturėdamas vairavimui leidimo važiavo ir pridarė drg. Copin daug nesmagumo. Už tai jie negalėjo dalyvauti kultūriečių bankete nei susirinkime.

Gaila, kad kažkoki senukai pasivelina sau daryti tai, kas neleistina.
John Feiza

RUOŠIA KNYGĄ APIE MUS

"Gimtajame krašte" tilpo S. J. Jokubkos straipsnis apie vilniėtę veteranę ir pažangių organizacijų buvusią aktyvią darbuotoją A. Dočkienę. Straipsnio priedaše V. K. pažymi, kad straipsnis skirtas knygai apie "Vilni" ir vilniečius, kuri yra ruošiamą Lietuvoje.

Vadinasi, mūsų laikraštis ir jo darbuotojai toje knygoje bus įamžinti Lietuvoje. Tokia žinia kiekvienam mums kelia nuotaiką, kad į "Vilnies" nueitą kelią laikraščio draugai Lietuvoje turi atkreipti dėmesį.
Nellie

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

MYLIMO VYRO

Vinco Andrulio

Jis mirė 1972 metais gruodžio 10 d. Mes jo niekad nepamiršime.

Žmona JULIJA ANDRULIENĖ

dukros BEVERLEY ir BETTY

PRISIMINIMAS

Gust. K. Budrio

Praslinko jau 10 metų kaip atsiskyrė su šiuo pasauliu mano mylimas vyras Gust. K. Budris. Mirė jis 1973 metais sausio 3 d. po ilgos ligos. Palaidotas šiais pirmos žmonos Adelės Budris Lietuvių Tautinėse kapinėse, Čikagoje.

Lai jis ramiai ilsisi.

Žmona ADELĖ BUDRIS
St. Petersburg, Florida

Liūdnas mirties prisiminimas -

ADOMAS STAŠKUS

(Mirė 1969 metų gruodžio 23 dieną)

Liūdnai ir širdį veriančiai praslinko 13 metų motos skaudžios dienos, kuomet sustojo plakusi mūsų mylimo vyro, tėvo, uošvio ir senelio Adomo Staškaus širdis.

Nors laikas bėga, bet palikta širdyje žaizda nei kiek nesumažėjo. Mes žinom, kad jokios ašaros bei dejonės iš šalto kapo mums Jo negrąžins, bet atėjus šiai dienai, kuomet prieš 15 metų jis užmigo amžinu miegu, norisi garsiau sudejuoti ir priminti draugams apie jo pasišalinimą.

Gerbisime jo šviesų atminimą iki mūsų krūtinėse širdys plaks.

Lai Jam būna amžina ramybė.

Liūdinti žmona ANTANINA STAŠKIENĖ,
dukros — FRANCES LAURENCE
ir ELEONORA CLARAS

KETVIRTADIENIS, GRUODŽIO (DECEMBER) 24, 1981

KAM NAUDINGAS TERORIZMAS?

Teroristai grobia ir žudo daugiausia žymius politinius veikėjus, stambius kapitalistus, policijos ir teismų pareigūnus, tačiau didelę teroristų aukų dalį sudaro jaunimas. Daugiausia jaunų žmonių žūva stambių teroristinių aktų metu, nukaunama per susirėmimus tarp teroristinių organizacijų ir policijos.

Teisėtą jaunimo pasipiktinimą kapitalistinio pasaulio negerovėmis savo tikslams dažnai panaudoja įvairios ekstremistinės organizacijos, tiek atvirai fašistinės, tiek ir besidangstančios revoliucinėmis frazėmis.

Darbininkų jaunimui ir studentams kapitalistinėse šalyse yra daug bendrų problemų. 8-ojo dešimtmečio viduryje Prancūzijoje 45,8% bedarbių sudarė jaunimas. Italijoje ir Anglijoje—30%. Danijoje—47%. Didelių miestų varguomenės rajonuose 80-90% jaunų žmonių yra bedarbiai. Tarptautinės darbo organizacijos duomenimis, 8-ojo dešimtmečio pabaigoje išsivysčiusiose kapitalistinėse šalyse buvo 7 mln. bedarbių, jaunesnių kaip 25 m. amžiaus.

Nemažesnę pagrindą nepasitenkinimui turi ir kapitalistinių šalių studentai. Prancūzijos nacionalinės studentų sąjungos duomenimis, 30% baigusių aukštąsias mokyklas jaunuolių per metus negalėjo susirasti darbo. Iš viso Prancūzijoje 1978 m. buvo 130 tūkst. bedarbių su aukštųjų mokyklų diplomais. Jungtinėse Valstijose prognozuojama, kad iš 420 tūkst. darbuotojų su moksliniais laipsniais, kurie turi būti paruošti nuo 1975 m. iki 1985 m., tik 200 tūkst. galės pritaikyti savo žinias. Studentai reikalavo patobulinti aukštojo mokslo sistemą, pagerinti jaunų specialistų aprūpinimą darbu, apskritai gerinti jaunimo socialinio aprūpinimo sistemą. Jaunimo judėjimo analizė padaryta Tarptautiniame komunistų ir darbininkų partijų pasitarime Maskvoje 1969 m. Jaunimo kova atspindi gilia šiuolaikinės buržuazinės sistemos krizę, pažymėta pasitarime. Jame taip pat buvo nurodyta, kad studentija kovoja ne tik prieš atsilikusią mokymo sistemą, ne tik už teisę turėti savo organizacijas, bet ir prieš viešpataujančių klasių politiką.

Kai kuriose šalyse studentų judėjimas susiliejo su jaunų darbininkų judėjimu. Ir tai rimtai išgąsdino buržuaziją. Jaunimo ir studentų judėjimas tapo realia ir svaria politine jėga. Siekdama neleisti jaunimui suvienyti savo jėgų su proletariatu, reakcinė buržuazija sąmoningai ir planingai stumia jaunimą į įvairių politinių avantiūrų ir terorizmo kelią. Jaunimo nepasitenkinimą, kaip jau minėjome, bando panaudoti savo tikslams įvairios teroristinės grupuotės. Šiuo atžvilgiu stambiojo kapitalo ir įvairių ekstremistų interesai sutampa. Sumaniai manevruodami, mobilizavę visą armiją teoretikų ir provokatorių, jie stumia jaunimą, visų pirma labiausiai nusivylusius, į beprasmišką teroristinės kovos kelią. Tuo siekiama dviejų tikslų: pirma—su-kompromituoti maištaujanti jauni-

mą, padaryti iš jo baidyklę platiems visuomenės sluoksniams, pirmiausia smulkiajai buržuazijai gąsdinti, antra—atitraukti jaunimą nuo tikros revoliucinės kovos, nuo komunistų partijų, sustabdyti jaunimo ir studentų judėjimą.

Buvo sukurtos ir populiarinamos įvairios teorijos, provokuojančios jaunimą, ypač studentiją imtis įvairių avantiūrų.

"Laisvajame pasaulyje" kaip grybai po lietaus pradėjo dygti slaptos ir legalios ekstremistinės jaunimo organizacijos. Vienos iš jų pateko į fašistų įtaką, kitos tapo maolistų, anarchistų ir kitokių politinių avantiūristų įrankiu. Dar kitas savo interesams panaudojo imperialistinių valstybių specialiosios tarnybos.

Žinoma, išvardintos priežastys yra ne vienintelės, skatinančios terorizmą. Daug teroristinių organizacijų sukūrė įvairių šalių fašistai, buvę esesininkai, išvyti iš savo šalių reakcionieriai, pavyzdžiui, Kubos kontrrevoliucionieriai. Afganistano feodalai ir t. t. Tačiau imperializmo pastangos atitraukti jaunimą nuo tikros revoliucinės kovos, pastūmėti jį kapitalizmui iš esmės nepavojingų avantiūrų keliu, yra viena iš pagrindinių dabartinio terorizmo suklestėjimo priežasčių. Daugiausia šioje beprasmiškoje kovoje nukentčia jaunimas. Šimtai, tūkstančiai jaunuolių žalojami fiziškai ir psichiškai tuščių kairuoliškų frazių vardan.

C. Butkus

ATIDAVĖ 23 MOKYKLAS

Vilnius ir Kaunas, Pakruojis ir Silalė . . . Sutikdami naujuosius mokslo metus, respublikos stalybininkai miestuose, rajonų centruose, kaime atidavė naudoti 23 aštuonmetes ir vidurines mokyklas bei jų priestatus. Juose mokosi apie 12 tūkstančių moksleivių. Prie kai kurių mokyklų pastatyti bendrabučiai.

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

SVEIKINAME SAVO GIMINES ŠIOJE ŠALYJE ir TARYBŲ LIETUVOJE, TAIPGI ASMENINIUS ir IDEJOS DRAUGUS.

Linkime visiems geros sveikatos, išvermės jų darbuose.

Lai ateinantieji metai teikia laimę ir džiaugsmą, daug saulėtų dienų. Lai žydi pastovi taika ir draugiškas visų tautų sugyvenimas.

J. Andrulienė St. Petersburgas

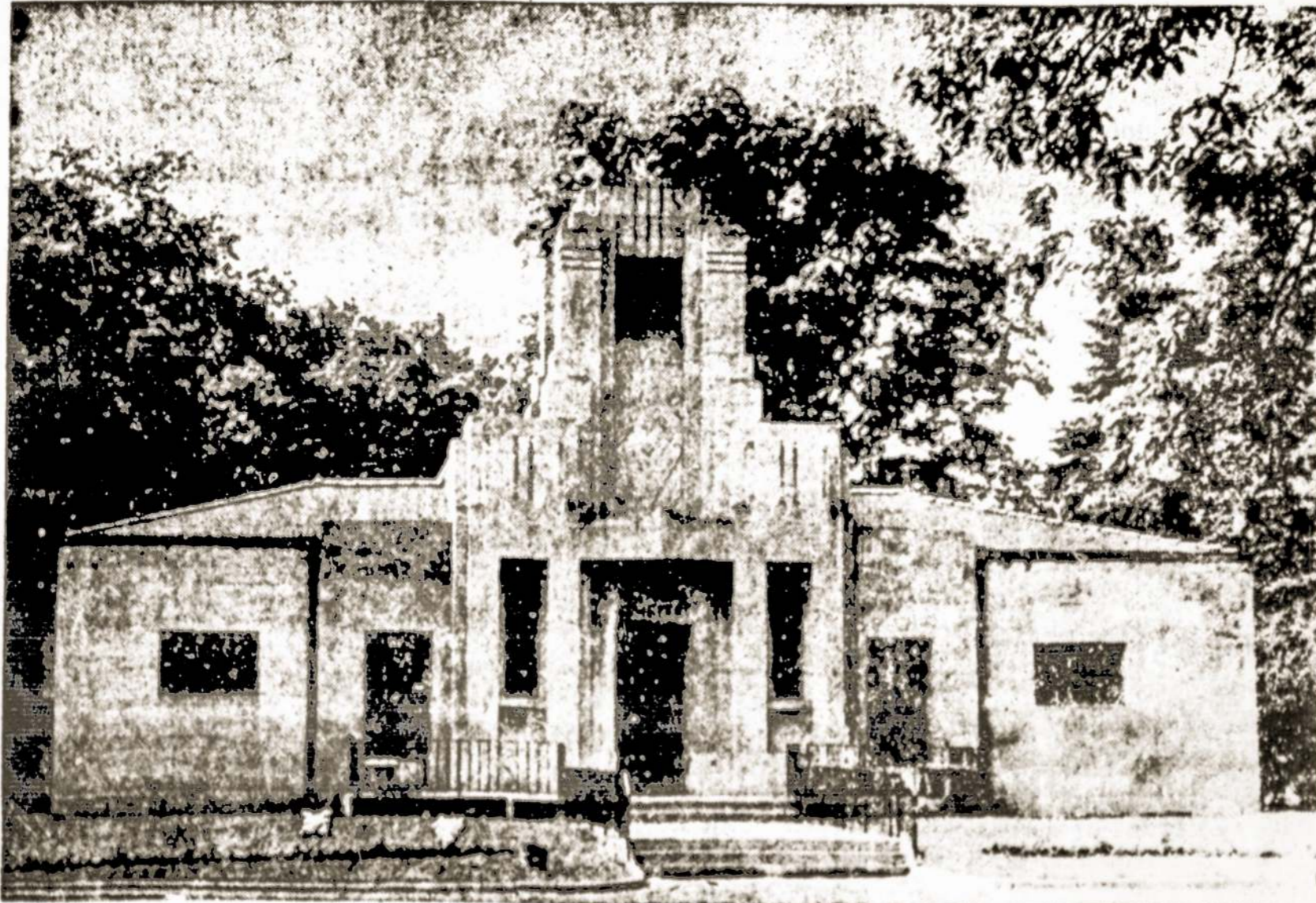
LINKSMŲ ŠVENČIŲ VISIEMS

SVEIKINAME VISUS MŪSŲ DRAUGUS IR PAŽĪSTAMUS ČIA AMERIKOJE IR T. LIETUVOJE SU ŽIEMINĖMIS ŠVENTĖMIS.

Linkime visiems geros sveikatos, linkimai praleisti žieminės šventės ir daug sėkmės 1983 metais.

TEOFILĖ MASIENĖ ir STEFANJA St. Clair Shores, Michigan

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ, LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!

Lietuvių Tautinių Kapinių Vadovybė

Prašome aplankyti mūsų kapines, pamatyti puikius paminklus ir pasirinkti vietą savam sklypui. Kapinių pareigūnai suteiks Jums pageidaujamą informaciją. Skambinkite: GLOBE 8-0638. Lithuanian National Cemetery, 8201 South Kean Ave., Justice, Ill. 60458

PO ŽEMAIČIŲ SODYBAS

Kelionė į Žemaitiją savaime turėjo būti maloni. Orai nusistovėjo šalti, automobilio variklis dūzgė lyg ratuota bitutė, šalia sėdėjo žmogus, kuris apie Žemaitiją,—bent jau prie Varduvos krantų,—žinojo viską arba beveik viską. Dažniausiai smagios nuotaikos žemaitis Stasys Kašauskas žiūrėjo į besikeičiantį Lietuvos kraštovaizdį ir tylėjo. Tiesa, šiek tiek pagyvėjo prieš įvažiuojant į jo gimtuosius Telšius, tačiau neilgam. Kadangi mano nuotaika buvo tokia pat, irgi tylėjau.

Tikriausiai, laikas pasakyti, kodėl gi kelionė į Žemaitiją prasidėjo be didelio džiaugsmo. Mat pirmiausia turėjome aplankyti Sedą ir įsitikinti, jog Česlovas Kudaba ne veltui ragino susirūpinti miestelio parku, kuriame visai nešeimininkiškai ėmė šeimininkauti buitinio gyventojų aptarnavimo kombinatas.

Pasižvalgius tarp šimtamečių liepų, kurių paunksmėje triūsė paminklų meistras,—sako, anksčiau ir pelėdų čia tupėta,—buvo aišku, kad dėl parko dar reikės pasigalvoti. Regis, žmoniškai aiškinom, kad toks požiūris iš viso svetimas mūsų visuomenei, o jie savo—turime kur išsikelti, persikraustysime.

Vaikščiojome vingiuoto upelio krantais, svarstydami, kaip geriau pakutenti padus abejingiems grožiui parko "šeimininkams", kai S. Kašauskas staiga pasikeitė:

—Gana tos pagrabų nuotikos,—tarė jis.

Ir nuėjome. Seda—miestelis nedidelis, nors ir stosis, ir to kelio

buvo nedaug. Tačiau kai užsukome į vieną iš pažiūros neišsiskiriančią sodybą, nuotaika iš karto praskaidrėjo. Miestelyje, kaip jau anksčiau pastebėjau, buvo daug gražių kiemų, bet Bublauskų sodyba—tikras botanikos sodas. Tiesa, nedidelis.

Seimininkai—žmonės nuostabūs. Sunku įsivaizduoti, kiek triūso, jėgų, laiko įdėta, kad kiemas taptų žaliu kilimu padengtas, kad kiekvienas rožės krūmas augtų būtent ten, kur jam reikia, kad siena atsistotų gyvatvore, sauganti nuo vėjo ir darganų gležnučius žiedus. Apie kaktusus ir kalbėti nedrašu: per visą savo gyvenimą jų tiek nematęs!

O šeimininkai—nuoširdūs, draugiški, mielai viską aprodo, pasakoja. Pagalvojau, kad grožis ir gerumas—neatskiriami.

Monkauskų sodybą šalia Varduvos žinome ne tik mes. Ji senokai pripažinta pavyzdine... Ir akmuo prie sodybos tai liudija. O žmonės iš apylinkės, svečiai iš visos Lietuvos, net iš Estijos ir kitų respublikų ne kartą dėkojo šeimininkams už tą didelį triūsą, puoselėjant grožį. Sodyboje sužaliavo per 200 įvairiausių augalų. Kiekvienam reikėjo surasti savo vietą, apgalvoti, kur įrengti žaliają veją, gėlyną, pavėsines, alpinariumo bei dendrariumo kampelius. O suradus vietą—vėl darbas. Užtat dabar užsukęs, nenoriai palieki sodybą. O palikdamas žinai—pro šalį važiuodamas, čia apsilankysi. Tuo labiau, jog šeimininkas išties noriai, su tikro gamtininko užsidegimu viską rodo, aiškina, pasakoja. M. Dikas

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ

bičiuliams, draugams ir giminėms, gyvenantiems čia JAV, Lietuvoje. Lotynų Amerikoje ir kitur, linkime laimingų Naujųjų Metų, 1983 m. tebūna taikos ir tautų draugystės metai, sėkmingi visiems asmeniniame bei visuomeniniame gyvenime.

STANLEY J. ir ANNA JOKUBKA

Sveikinu su žiemos šventėmis ir Naujaisiais Metais

Visus gimines, draugus-drauges ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje.
Linkiu visiems sveikatos ir daug laimės.

ANTANINA BUTKIS,
La Grange Park, Ill.

LINKSMŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ VISIEMS PAŽĪSTAMIEMS IR DRAUGAMS

Mr. & Mrs. P. J. Ridikas
3354 SO. HALSTED STREET
Phone YArds 7-1911

NAUJŲJŲ METŲ PROGA

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje. Visiems linkime geros sveikatos. Lai būna taika visame pasaulyje!

PETRĖ STALIORAITIENĖ
Chicago, Ill.

PROGA ŽIEMOS ŠVENČIŲ IR NAUJŲJŲ METŲ

Sveikinu visus draugus, gimines ir pažįstamus šioje šalyje, Lietuvoje ir Latvijoje, taipgi "Vilnius" personalą.
Linkiu daug laimės 1983 metais.

ALBERTINA JAKIENĖ
Chicago, Ill. 60620

NAUJŲJŲ METŲ LINKEJIMAI

Visiems giminėms ir draugams šioje šalyje ir Kanadoje, taipgi Tarybų Lietuvoje.

Linkiu sveikų ir laimingų Naujųjų Metų.

PETRONĖ MALINAUSKAS
7131 So. Washtenaw Ave.
Chicago, Ill. 60629

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

visiems pažįstamiems
ir draugams!

Leonard Bukauskas ir sūnus Laidotuvių direktoriai

649 EAST 162nd STREET
South Holland, Illinois

Taipgi patūpiname šermenims kambarius
Čikagoje ir jos priemiestiuose.

Dėl prityrusio patarnavimo dieną arba naktį
šaukite telefonu 264-2228

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

Sveikinu visus draugus, skaitytojus ir vajininkus su kuriais susirašau jau daug metų.

Linkiu jums sveikatos, laimės ir visokeriopos sėkmės. Atsiprašau, kad nėra galimybės visus asmeniškai sveikinti atvirlaiškiais.

LOUIS DE SCHAAF
NELLIE DE SCHAAF

Vilnis, 1982 gruodžio 23

SVETINGAS UOSTAS

Ant aukščiausio, modernios architektūros pastato, iškilusio šiaurinėje Klaipėdos dalyje, pritvirtinta ryški iškaba dviem kalbomis: "Lietuvos jūrų laivininkystė", "Lithuanian shipping company". Didingame komplekse, tarp daugybės jūrvišiais terminais pavadintų tarnybų, įsikūrė laivybos ir pervežimų padalinys. Vikrus dispečeriai, naudodamiesi informacija, displėjais srūvančia iš vieningo elektroninio skaičiavimo centro, operatyviai ko-reguoja laivyno dislokacijos pasauliniame okeane schema. Joje vaizdžiai atsispindi laivų, uostų ir krovinių pavadinimai, kiekiai, degalų ir gėlo vandens atsargos—visi laivyno finansinės-ekonominės veiklos rodikliai. Kompiuteriai padeda pasirinkti ekonomiškiausią laivo kursą, apskaičiuoti optimaliausią jo pakrovimo ir iškrovimo variantą. O tai labai svarbu sudėtingomis tarptautinės jūrų prekybos aplinkybėmis.

Pastaraisiais metais žymiai pailgėjo Lietuvos jūrų laivininkystės motorlaivių reisai. Klaipėdos uoste prirašyti prekybos laivai lankosi daugiau kaip dviejuose šimtuose tarybinių ir užsienio uostų, 28 šalyse. Jei prieš keletą metų Lietu-

vos jūreiviai iš esmės ribojosi Vakarų Europos ir Šiaurės Afrikos uostais, tai dabar jie siekia Kubos, Kanados, JAV, Meksikos, Argentinos ir Brazilijos krantus. Tai įgalino laivyno papildymas didelio tonazės motorlaiviais. Į vieno tokio sausakrūvio triumus galima sutalpinti tiek prekių, kiek jų galėjo 1939 metais pervežti visas buržuazinės Lietuvos laivynas. Tuo tarpu kasdieninėse dispečerių suvestinėse minima 40 laivų, galinčių iš karto pergabenti 220 tūkstančių tonų eksportinių ir importinių prekių.

Vasaros metu dauguma prekybos laivų dalyvauja arktinėje navigacijoje. Galingų tarybinių ledlaužių lydimi, jie iš užpoliarinio Igarkos uosto sudėtinga Šiaurės ledjūrio trasa gabena medieną į Vakarų Europą. Kiti laivai dirba nuolatinėse laivybos linijose Klaipėda—Rostokas (Vokietijos Demokratinė Respublika) ir Klaipėda—Bremenas—Hamburgas (Vokietijos Federatyvinė Respublika). Sioms šalims jie tiekia tarybinį metalą, medvilnę, popierių, celiuliozę ir kitas prekes, atsiveža įrengimų, mašinų, chemikalų. Abiejų šalių motorlaiviams, dažnai buvojančiams Klaipė-

dos jūrų prekybos uoste, sudarytos kuo palankiausios sąlygos. Jiems skiriamos pastovios priplaukos, aprūpintos galinga krovimo technika, juos aptarnauja specializuotos dokininkų-mechanizatorių brigados.

Užsienio laivybos ir komercijos specialistai gerai vertina kvalifikuotas Lietuvos prekybos laivų igulas už spartų ir kokybišką krovinių transportavimą. Glaudžius kontaktus su Lietuvos laivininkyste palaiko pagarsėjusios Olandijos, Danijos ir kitų šalių firmos, kurios išnuomoja tarybinius laivus atsakingoms pervežimų operacijoms.

Šiandien Klaipėda teisėtai vadi-

nama vienu svarbiausių Europos uostų. Pirmiausia, jis yra netoli jūros "vartų". Be to, jo akvatorija neužšąla ir per žiemos speigus, niekad nesutrūksta intensyvus laivų judėjimas.

Per metus prie jo krantinių vidutiniškai prisišvartuoja apie du tūkstančiai laivų, atplaukusių iš 25 pasaulio šalių. Ant motorlaivių stiebų dažnai gali išvysti vėjuje besiplaikstančias Vokietijos Demokratinės Respublikos, Suomijos, Švedijos, Kubos, Graikijos, Prancūzijos, Anglijos, Ispanijos, Liberijos ir kitų valstybių vėliavas, o miesto gatvėse—išgirsti įvairių tautų kalbas.

Alf. Pipiras

Žiemos švenčių proga

Sveikiname visus savo gimines, draugus ir pažįstamus čia Amerikoje ir Lietuvoje. Būkite sveiki!

LINKIME LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

VINCAS ir ESTELLE BOGDEN
4758 So. Keeler Ave. Chicago, IL. 60632

Linksmų Žiemos švenčių, laimingų Naujųjų metų!

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje. Lai sveikata ir laimė lydi Jus 1983 metais.

A. Mickienė
Chicago, Illinois

ŽIEMOS ŠVENČIŲ IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA

Sveikiname visus mūsų draugus, bičiulius ir gimines Amerikoje bei Lietuvoje.

Linkime sveikatos, sėkmės, taikos 1983 metais.

MILLIE KANCERIENĖ, D. ir V. YOTKA, S. ir M. YOTKA
7819 So. Rutherford
Burbank, IL 60459

Sveikiname visus per "Vilni"; atvirukų nesiusime.

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

VISIEMS PASAULYJE LIETUVIAMS

American Travel Service Bureau

9727 S. Western Avenue, Chicago, Ill. 60643
Telefonai: 238-9787-88

Vežame pavienius keleivius ir ekskursijas į Europą, Pietų Ameriką, Afriką ir Pacifiko salas. Padedame sudaryti kelionių maršrutus lėktuvais ir laivais. Užsakome viešbučius ir duodame kelionių patarimus.

Organizuojame ekskursijas į Lietuvą ir padedame sutvarkyti kelionių reikalus giminėms iš Lietuvos atvykti į Ameriką.

1983 metams yra užplanuota 12 ekskursijų Lietuvon.
Jau laikas REGISTRUOTIS

ALEKSAS LAURAITIS—WALTER RASK-RASČAUSKAS

Valandos: Ofisas kasdien atdaras nuo 9 ryto iki 5 vak., o ketvirtad. 9 ryto iki 9 val. vak., šeštadienį 9 val. ryto iki 5 val. vak. Kitu laiku pagal susitarimą.

SVEIKINAM SU NAUJAISIAIS METAIS

LIETUVIŲ EX-MAINIERIŲ DRAUGIŠKAS KLUBAS

Linki visiems klubo nariams, rėmėjams, darbo žmonių spaudos bendradarbiams, turėti daug ryžto gyvenime, glaudžiai dirbti už tautų sugyvenimą, taiką, ir kad žmogus žmogų nepavergtų.

EX-MAINIERIŲ KLUBO VALDYBA
Chicago, Ill.

PRADEDANT NAUJUOSIUS 1983 METUS

Sveikiname visus savo gimines, draugus ir bičiulius Lietuvoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose, meno saviveiklininkus ir visus kitus kovotojus už taiką.

LINKIME, KAD ŠIE METAI ATNEŠTŲ
TAIKĄ IR GERBŲ ŽMONIJAI
VISAME PASAULYJE.

Jonas Pateckas—Linda Pateckaitė

Sveikinu su Žiemos šventėmis ir Naujaisiais metais

visus gimines, draugus ir pažįstamus šioje šalyje ir Lietuvoje velionio brolio visą šeimą.
Visiems linkiu daug laimės!

Martha Plaуска

2309 W. 50th Pl., Chicago, Ill. 60609

PANEVĖŽIO BRUOŽAI

Siandieninis Panevėžys žinomas elektronika, elektrotechnika, mašinų, prietaisų, statybinių medžiagų gamyba. Garsus savo teatru, neseniai atšventusiu 40-metį, pastaćiusiu 144 spektaklius, kuriuos žiūrėjo daugiau kaip 4 milijonai žmonių.

Pranės ir Zenono Zinkevičių šeimoje gimė sūnus, tapęs Panevėžio šimtatūkstantuoju piliečiu.

Trisdešimt penkiuose miesto vaikų lopšeliuose-darželiuose mažylių 7200. Juos prižiūri 742 auklėtojos. Kiekvieną rytą į mokyklas skuba 16,550 mokinių, kuriuos 17-oje bendrojo lavinimo mokyklų moko 981 pedagogas. Dar 1808 semiasi žinių vakarinėse mokyklose. O jas baigusiujų laukia politechnikos instituto vakarinis fakultetas, politechnikumas, hidromelioracijos technikumai, J. Švedo pedagoginė muzikos mokykla. A. Domaševičiaus medicinos mokykla.

Miesto keturiose profesinėse technikos mokyklose mokosi per 3300 mokinių, 4 specialiose vidurinėse mokyklose—per 5000.

Mieste bemaž 5 tūkst. žmonių turi aukštąjį išsilavinimą, daugiau kaip 9 tūkst.—specialiųjų vidurinių.

Panevėžys pirmą kartą minimas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Aleksandro 1503 metų rugsėjo 7 dienos rašte.

Kranto gatvėje tebestovi namas, statytas 1614-aisiais metais. Ramygalos gatvėje neveikiantis malūnas mena tuos senus metus, kai Pane-

vėžys buvo laikomas malūnų miestu—čia veikė šeši ar aštuoni malūnai. Kai artelė "Liūtas" dirbo šepėčius. "Yla" kalė puspadžius, "Kanapė" vijo virves...

Kasmet 800-900 šeimų apsigyvena moderniuose, su visais patogumais butuose, 55-60 šeimų pasistato individualius namus. Jų butuose 13 tūkst. telefonų.

Panevėžiečius aptarnauja 446 gydytojai, 1492 viduriniojo medicinos personalo atstovai.

Miesto gyventojų paslaugoms—64 bibliotekos, aptarnaujančios 65 procentus visų panevėžiečių. 1980 metais perskaityta 1921 tūkst. knygų, paimtų iš bibliotekų. Mieste 1000 gyventojų užprenumeruota 2154 laikraščiai ir žurnalai.

Per metus miesto gyventojas vidutiniškai išleidžia 540 rub. maisto produktams, 620 rub. pramoninės prekės pirkti.

Panevėžio teatrus pernai aplankė 168.9 tūkst., o kino teatrus—1875 tūkst. žiūrovų. Praėjusiais metais organizuota apie 50 parodų, kurias aplankė 120 tūkst. žmonių.

Panevėžiečių pensijomis valstybė kasmet išmoka 6,5 mln. rublių. Beje, 44 proc. miesto pensininkų kiek galėdami dirba toliau.

Seniausia miesto gyventoja—Ona Stukienė, gimusi 1878 metų birželio 10 dieną. Gimusių praeitame amžiuje Panevėžyje yra 110.

Iš "Nemuno krašto"

Linksmų Žiemos švenčių, laimingų Naujųjų metų!

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje. Lai sveikata ir laimė lydi Jus 1983 metais.

JULIJA URMONIENĖ

Chicago, Illinois

NAUJŲJŲ METŲ PROGA

Sveikiname visus "Vilnies" darbuotojus, skaitytojus, mūsų draugus ir drauges Amerikoje, Tarybų Lietuvoje brolius ir seseris. Linkime visiems ir visoms geros sveikatos ir ištvermės užsibrėžtuose darbuose.

LAI BŪNA TAIKA ŽMONIŲ-TAUTŲ DARBUOSE.

ANTOINETTE ir PRANAS VAITKAI

Chicago, Illinois

Žiemos švenčių proga

Sveikiname visus savo draugijos nares, jų šeimas, draugus ir bičiulius bei visus pažangius laikraščius ir jų darbuotojus, taipgi visus taiką mylinčius žmones šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje.

Visoms ir visiems linkime laimingų ir darbingų ateinančių metų!

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS

DRAUGIJA ir jos VALDYBA

Chicago, Illinois

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

SVEIKINU VISUS SAVO GIMINES, DRAUGUS, PAŽĪSTAMUS AMERIKOJE ir T. LIETUVOJE.

Visiems nuoširdžiai linkiu daug laimės 1983 metais. Lai viešpatauja pastovi taika pasaulyje!

ANNA JACOBS-JOKUBAUSKIENĖ

Žiemos švenčių proga

Sveikinu visus savo gimines, asmeninius ir idėjos draugus Tarybų Lietuvoje ir Amerikoje.

Visiems linkiu geros sveikatos ir daug saulėtų dienų 1983 metais.

ALICE PAULIUKAS

2506 W. 45th St.
Chicago, Ill. 60632

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

SVEIKINAME GIMINES, DRAUGUS IR PAŽĪSTAMUS, "VILNIES" PERSONALĄ, RĖMĖJUS, SKAITYTOJUS AMERIKOJE IR T. LIETUVOJE. VISIEMS LINKIME LAIMES, SĖKMES IR BŪTI SVEIKIEMS.

JOSEPHINE ir KAZIMIERAS SISEVIČIAI

3343 So. Lowe Ave., Chicago, Ill. 60616

LINKSMŲ SEZONINIŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ 1983 METŲ

LINKIME VISIEMS GIMINĖMS, DRAUGAMS
IR PAŽĪSTAMIEMS VISOJ AMERIKOJ
IR TARYBŲ LIETUVOJE.

Antanas ir Vincė Poviloniai-Powell

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ, LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

VISIEMS GIMINĖMS BEI DRAUGAMS
AMERIKOJE IR LIETUVOJE.

John Feiza

Sveikinu su Žiemos šventėmis ir Naujais 1983 metais

Savo gimines, draugus, drauges ir pažįstamus JAV bei Tarybų Lietuvoje; parapijonus Eržvilko parapijos, Polių kaimo, ir Kanadoje.

MARCELLA VASILIAUSKIENĖ [WASSEL]

ED ir FRANCES JORDAN
(Chicago, Ill.)

Su Naujais 1983 Metais sveikinu

"Vilnies" kooperatyvo draugus, personalą, skaitytojus, bendradarbius. T. Lietuvoje gimines ir bičiulius.

Brangūs pažangiečiai, dirbkime, kad pasaulyje įvyktų tautų solidarumas, kad žmogus žmogaus neišnaudotų, nepavergtų.

BR. GELGOTAS
Los Angeles, Cal.

Panevėžyje "kiekvienam jaunam dirbančiam — vidurinį išsilavinimą"

Kiekvienas Panevėžio tiksliosios mechanikos gamyklos darbininkas, kuris mokysis vidurinėje mokykloje, turės savo globotoją. Tai bus jauni įmonės specialistai. Globotojai padės darbininkams geriau pasirošti užsiėmimams, kontroliuos jų pažangumą, rūpinsis, kad besimokantieji būtų sudaromi patogūs pamainų darbo grafikai.

— Artėjant naujesiems mokslo metams sąjūdis "Kiekvienam jaunam dirbančiam—vidurinį išsilavinimą" apėmė visus miesto gamybinius kolektyvus,—pasakoja Panevėžio miesto liaudies švietimo skyriaus vedėjas Stasys Jurgaitis.—Globotojų grupės taip pat sudarytos "Ekranų" gamykloje, VLKJS 50-mečio kabelių gamykloje, "Buities" kombinate ir kitose įmonėse. Iš viso miesto vakarinių mokyklų moksleivius šefuos daugiau kaip 300 jaunų specialistų gamybinių—komjaunuolių ir jaunų komunistų.

Visos vakarinės mokyklos šiemet sėkmingai sukomplektuotos—jose pirmą kartą pradės mokytis daugiau kaip 900 vaikinių ir merginų. Tam padėjo glaudūs pedagogų kolektyvų ryšiai su pramonės įmonėmis ir organizacijomis. Štai antroji vakarinė mokykla su "Lino" pagrindine įmone pasirašė kūrybinio bendradarbiavimo sutartį. Įmonės vadovai, visuomeninių organizacijų atstovai telks pagalbą mokyklai sprendžiant dirbančio jaunimo mokymo problemas. Savo ruožtu pedagogai kontroliuos gamybos organizatorių veiklą, sudarant jaunuoliams palankias darbo

ir mokymosi sąlygas. Suteikiant aukštesnę kvalifikacijos kategoriją bus atsižvelgiama ir į jaunųjų gamybinių pažangumą moksle, charakteristiką iš mokyklos.

Iš "K. T."

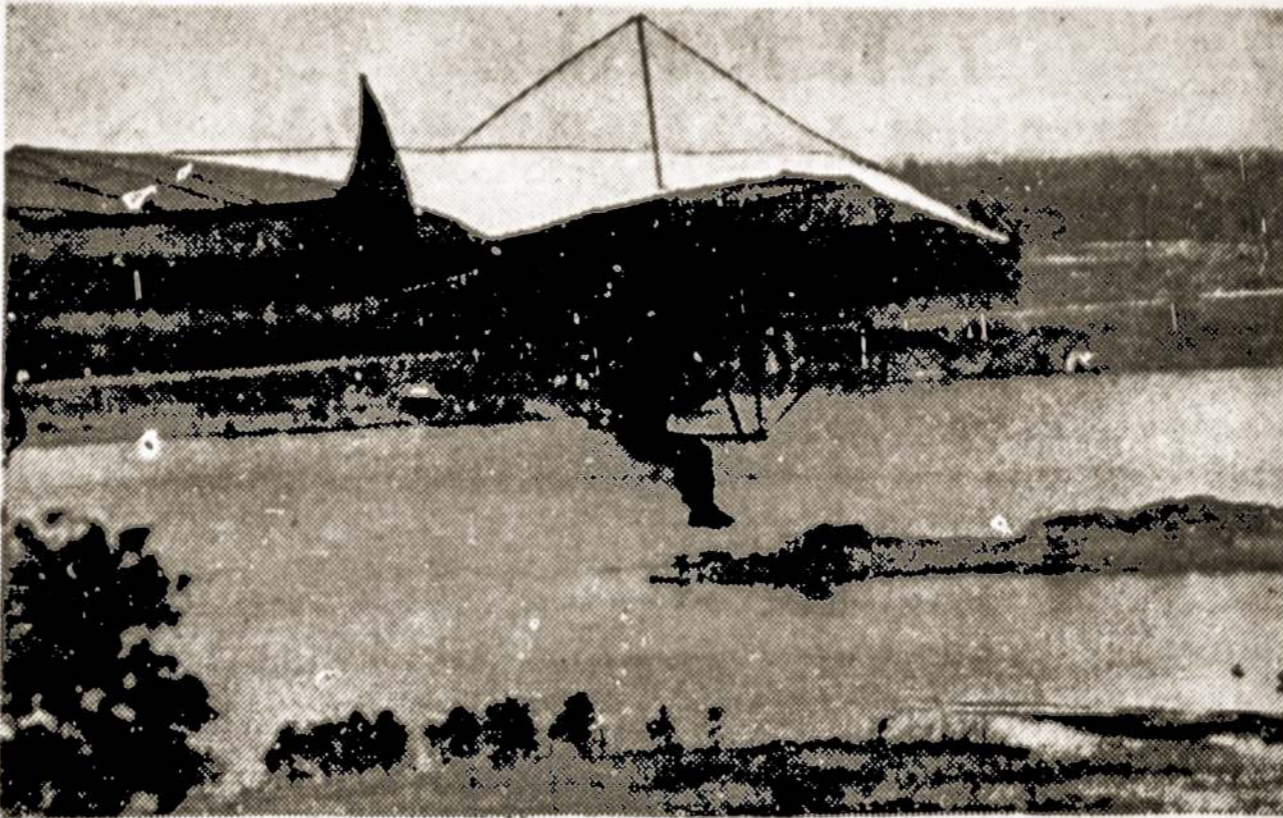
NAUJI ĮRENGIMAI SKALBYKLOMS

Pagerinti gyventojų aptarnavimą šalies buitiniams padės nauja Alytaus mašinų gamyklos produkcija. Čia serijiniu būdu pradėti gaminti labai našūs įrenginiai savitarnos skalbykloms. Pirmosios jų siuntos patiekios Tarybų Lietuvos buitinio gyventojų aptarnavimo įmonėms.

Kurdami naują techniką, gamyklos konstruktoriai bendradarbiauja su Sąjunginio komunalinio ūkio mašinų mokslinio tyrimo instituto specialistais, jiems padėjo gamyklos novatoriai, eksperimentinio darbo darbuotojai. Daug naudos davė Vilniaus buitinių atsiliepimai—vienoje iš respublikos sostinės skalbyklų kurį laiką dirbo alytiškių sukurtos mašinos eksperimentinis pavyzdys. Atsižvelgiant į vartotojų pasiūlymus, pagėdavimus buvo patobulinta mašinos valdymo sistema, padidintas jos pajėgumas.

Lenktyniaudamas šalies jubilėjaus garbei, gamyklos kolektyvas iki metų pabaigos pagamins pusantro šimto naujų agregatų—daugiau negu planuota.

— Angliakasiai savo profsąjungos prezidentu išsirinko angliakasio sūnų Richard Trumka, jaunose dienose dirbusį kasyklose.

Didelis būrys skraidymo skraidyklėmis entuziastų yra Vilniuje. Šios sporto šakos mėgėjai šeštadieniais ir sekmadieniais renkasi prie esančio netoli Vilniaus Didžiulio ežero, nuo kurio stačių krantų ir skraidoma.

Nuotraukoje: Vilniečio valdoma skraidyklė virš Didžiulio ežero.

M. Baranausko nuotrauka

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus, "Vilnies" kolektyva, skaitytojus, rėmėjus. Linkiu visiems laimingų ir talkingų 1983 NAUJŲ METŲ.

OAKLAND CALIFORNIA

SAN LEANDRO, CALIFORNIA

SVEIKINAME

Su Naujaisiais 1983 metais gimines, gyvenančius Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje, artimus draugus ir drauges, taipgi "VILNIES" kolektyvą.

Linkime stiprios sveikatos ir energijos švietimo darbuose.

ALEKSAS ir VIOLET TARASKAI

OAKLAND, CALIFORNIA

Su Naujaisiais 1983 metais

Sveikinam visus LLD narius, darbuotojus, rėmėjus, "VILNIES" kolektyvą ir bičiulius Amerikoje ir Lietuvoje. Linkime visiems stiprios sveikatos ir TAIKOS PASAULYJE.

LLD 198-TOS KUOPOS VALDYBA ir NARIAI

SVEIKINAME

Su Naujais metais visus Klubo narius, rėmėjus, draugus, kurių pastangomis Klubas gyvuoja.

Linkime geros sveikatos, laimės, sėkmės. Lai 1983-ji metai neša tautų draugystę ir pasaulinę taiką.

VALDYBA ir NARIAI
LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
St. Petersburg, Fla.

Laimingų Naujųjų Metų

Visiems draugams, pažįstamiems, chorų nariams ir giminėms čia Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje linkime daug sėkmės ir laimės gyvenime!

Martha Marquardt

3347 S. Lowe Ave., Chicago, Ill. 60616

Sveikinu su žiemos šventėmis ir Naujaisiais metais

VISUS GIMINES, DRAUGUS-DRAUGES ir PAŽĪSTAMUS AMERIKOJE ir LIETUVOJE.

Taipgi linkėdami viso gero "Vilnies" darbuotojams.

Frances Alfonsas Pateckas
Chicago, Ill.

VALERIA URBIKAS
(LKM ir Aldo chorų mokytoja)

♥♥♥
Daina vis skamba
Ir skambės,
Kol tik žmonės tikės —
Laikys prie širdies.
♥♥♥

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

Linkiu visiems savo giminėms, draugams ir bičiuliams ir sėkmės gyvenime.

Valeria Urbikas

TRYS SKIRTINGI ŽMONIŲ AUKLĖJIMO BŪDAI

Auklėjimas—svarbi visų žmonių užduotis. Žmonės gali būti išauklėti darais, egoistais, sukčiais, vagimis ir žmogžudžiais. Nors psichologijos mokslas ganėtinai yra ištyręs ir įrodęs, kad žmonių temperamentai nevienodi. Bet temperamentai yra tikrai pradai, kurie nėra lemiami žmonių asmenybės farmacijai. Auklėjimo procese vieni pradai gali būti nuslopinti, o kiti gali būti išvystyti iki aukščiausio laipsnio. Daugiausia priklauso, ką žmogus mato, girdi, su kuo bendradarbiauja, o labiausiai kokius pavyzdžius jis pastebi. Daugiausia žmonės auklėjimui vartoja gyvą žodį ir spaudą. Nors trumpai pažvelkime į tris skirtingus auklėjimo būdus: religinį, kapitalistinį ir humanistinį. Religinis auklėjimo būdas išauklėja žmones pirmoje vietoje mylėti dievą, o ne žmogų. Nors vartoja sakinį: "Mylėk artimą savo, kaip pats save". Bet tas sakinytis lieka tik propagandinis prieš realius religinių vadų veiksmus. Kryžiaus karai, šventoji inkvizicija aiškiai įrodo, kaip religija aukėja žmones. Gal kas pasakys, kad tai seni įvykiai. Pažvelkime į dabartį! Siaurinės Airijos įvykiai aiškiai liudija, kad religijos vykdo smurtus. Ten katalikai ir protestantai jau išsižudė apie tris tūkstančius žmonių. Nors ten pagrindinė priežastis yra kita, bet religijų vadovai vieni ir kiti panaudoja tikinčiųjų religinius jausmus. O kaip elgiasi lietuviški dievo tarnai? Iš daugelio pavyzdžių paimsiu tik vieną: Brazilijos lietuvių katalikų laikraštis "Mūsų Lietuva" patalpino kun. Prano Gavėno straipsnį, kuriame jis, rašydamas prieš ateistus, išliejęs daug neapykantos ir paniekimų, sako: "Jeigu kas žodžiu ar pavyzdžiu norėtų įrodyti aukštesnį gyvenimo tikslą, kaip religinį, tokį reikia išbraukti iš gyvųjų tarpo—tiesiog nužudyti". Tai ne eilinio kataliko žodžiai,

bet kunigo—doros auklėtojo. Ir nereikia manyti, kad tik žodžiai. Jeigu Brazilijos įstatymai leistų: jis suorganizuotų fanatikų gaują ir išduotų visai nekaltus tik kitaip galvojančius žmones. Gerai, kad Brazilijos įstatymai daug žmoniškiesni, negu dievo tarno sąžinė. Taigi matome kokius žmones išauklėja religija: aukščiausiam kriminaliniam nusizengimui—žmogžudystei.

Antras auklėjimo būdas—kapitalistinis. Kaip religijos išauklėja žmones pirmoje vietoje mylėti dievą, taip kapitalistinė sistema išauklėja vertinti ir mylėti tautą, o ne žmogų. Kapitalistinį auklėjimą galima palyginti suiriam vandeniui. Kuomet žmogus išgeria labai sūraus vandens—padidėja troškulys. Tas pats ir su turtu. Kuomet žmogus pradeda turtėti: drauge su turtu didėja ir jo egoizmas. Kur žmogus turtingesnis, tuo lieka egoistiškesnis. Pagaliau didžiaturčiai visiškai nužmogėja! Jiems turtas viskas, o žmogus neturi mažiausios vertės. Toki didžiaturčiai už pinigų parduoda savo sąžinę, nužudo žmones, išprovokuoja karus, kad tik pasigrobtų daugiau turto.

Trečias auklėjimo būdas—humanistinis. Humanistinis auklėjimas neauklėja žmones pirmoje vietoje mylėti dievą ar turtą: jis auklėja aukščiau visko mylėti ir vertinti žmogų be skirtumo lyties, tautos, rasės ar spalvos. Tik humanistinis auklėjimas yra kilniausias ir tikriausias doras auklėtojas. Nors humanistinis auklėjimas dar naujas, bet sklinda visame pasaulyje. Humanistinis auklėjimas labiausia plinta Tarybų Sąjungoje ir kitose socialistinėse valstybėse, kur įvairūs valstybiniai organai įvairiomis priemonėmis: gyvu žodžiu, per spaudą ir praktiškais pavyzdžiais auklėja visuomenę siekti humanizmo. Tik reikia įsidėmėti, kad žmo-

nių papratimai—antroji prigimtis. Prie ko žmonės esti pripratę, nors būtų ir blogiausi papratimai, jiems sunku atsižadėti: daug kartų sunkiau tiems, kurie iš tų papratimų turėjo ar turi privilegijas ir pelnus. Šitie egoistiniai žmonės įvairiais būdais melu ir smurtu nori sulaikyti humanizmo vystimąsi. Bet—nesulaikomas. **Bijūnas**

— Buvęs Ekonomistų patarėjų tarybos pirmininkas Murray Weidenbau visiškai sutinka su David A. Stockmano nuomone, kad Pentagono biudžetas galima sumažinti, apkarpyti, \$30 milijonų.

IAMŽINAMAS ATMINIMAS

Siekdami įamžinti aktyvios Didžiosios Spalio revoliucijos dalyvės Lietuvos TSR nusipelnusios kultūros veikėjos Marijos Kaunaitės

atminimą, Lietuvos Komunistų partijos Centro Komitetas ir Lietuvos TSR Ministrų Taryba įpareigojo Vilniaus miesto vykdomąjį komitetą įrengti memorialinę lentą prie namo Vilniuje. Akmenų g. Nr. 4, kuriame gyveno Marija Kaunaitė, ir pastatyti antkapį ant jos kapo.

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

SVEIKINU GIMINES, DRAUGUS IR PAŽĪSTAMUS, LINKĖDAMA VISIEMS LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

Antoinette Gerdus

*Sveikiname visus mūsų gimines, draugus, drauges Lietuvoje, Amerikoje ir Kanadoje, visus taikos šalininkus, linkėdami linksmų

Žiemos Švenčių ir laimingų Naujųjų Metų

Teišnyksta visos bėdos,
Lai pražūna karai, skurdas, baimė
Ir ateina visiems linksma laimė

FR. ir S. NAKAS
Detroit, Mich.

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

Sveikinu savo gimines, draugus ir pažįstamus šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje, linkėdama visiems linksmų ir laimingų Naujųjų 1983 Metų.

ADELINE BACEVICH
Chicago, Illinois

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

Sveikinu "Vilnies" personalą, visus gimines, draugus ir kaimynus, gimines Amerikoje ir Lietuvoje.

MARY MARTUZA
Racine, Wis.

Žiemos švenčių proga

Sveikinu gimines, draugus ir pažįstamus čia Amerikoje ir Lietuvoje, o labiausiai dirbančius už taiką, brolybę ir progresą.

Linkiu visiems geros sveikatos, darbingumo gyvenime ir pasaulyje taikos, kad žodis karas pranyktų iš žmonijos žodyno, nes jis reiškia nieko daugiau, kaip nekaltų žmonių žudynes dėl turčių pelno.

Andrius Andrijaitis

(Iš Lietuvos: Tauragės parapijos, Sakalinės kaimo)

Vilnis, 1982 gruodžio 23

SU NAUJAISIAIS METAIS

Sveikiname visus LLD 45-tos kuopos narius ir draugus. Linkime visiems sveikatos, sėkmės asmeniniame ir visuomeniniame gyvenime.

Lai 1983 metai būna taikos ir tautų draugystės metai.

LLD 45 KP. VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

Naujųjų metų linkėjimai

VISIEMS GIMINĖMS IR DRAUGAMS ŠIOJE ŠALYJE IR LIETUVOJE LINKIU SVEIKŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ.

Alisė Jonikienė

Jos adresas: The Baptist Home, "Brookmeade", Route 308 P. O. Box 129, Rhinebeck, N. Y. 12572. Telefonas 1 (914) 876-2071.

sūnus LEON YONIK su šeima
Kingston, N. Y.